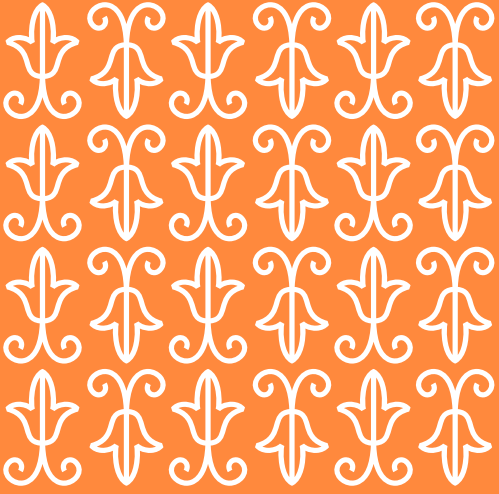
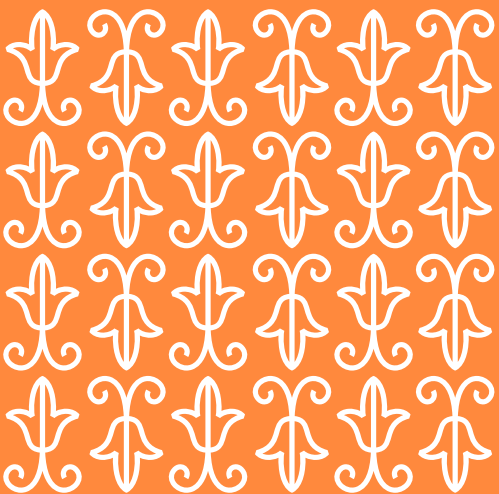
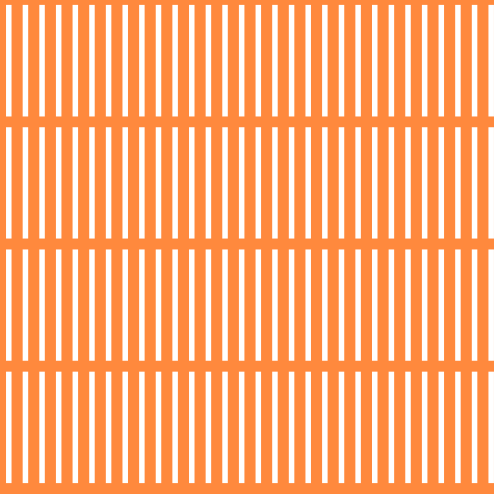
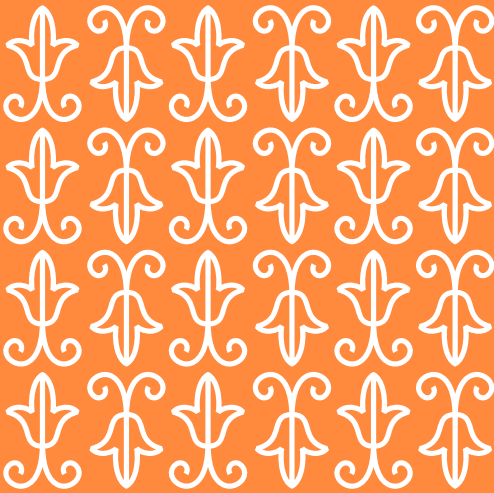
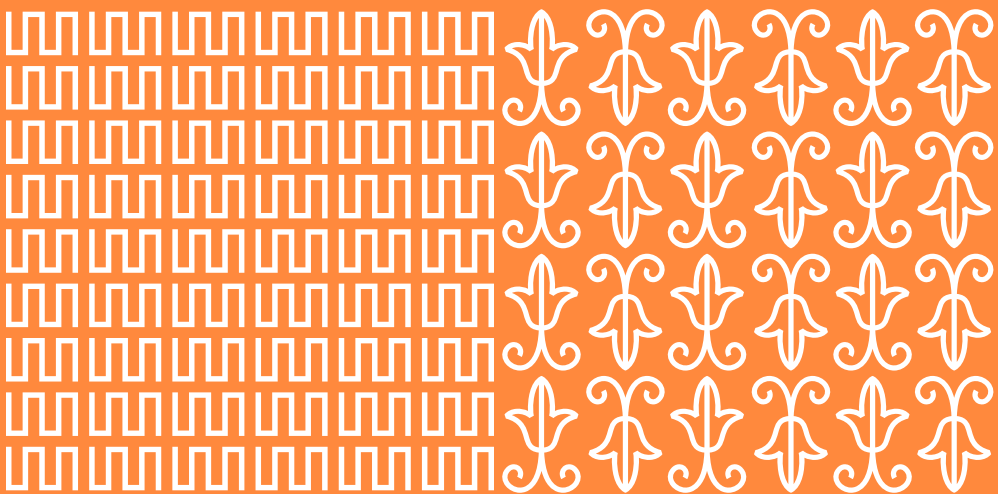

TÖÖLÖN
YHTEISKOULU

**LUKION
OPINTO-OPAS
2026-2027**

LUKION OPINTO-OPAS 2026–2027

Tämä Töölön *yhteiskoulun lukion opinto-opas* sisältää keskeisimmät lukio-opiskelua koskevat tiedot sekä lukuvuoden 2026–2027 tärkeimmät aikataulut ja tapahtumat. Tutustu tähän oppaaseen huolella ja anna tämä luettavaksi myös huoltajillesi. Tarvitset opasta lukio-opintojen suunnittelussa.

Vaikka lukion käyminen käykin työstä, TYK-henkeä eli ”tykkiläisyyttä” on reipas, rento meininki. TYK:n arjessa näkyy yhdessä tekeminen, innostuneisuus ja hyvä ilmapiiri. Opiskelijat osallistuvat aktiivisesti oppilaskunnan jäsenenä ja tutoreina koulun kehittämiseen ja yhteisten tapahtumien suunnitteluun. Tykkiläisyyttä on myös se, että saat apua koulun aikuisilta ja muilta opiskelijoilta opinnoissa, arjen ongelmissa sekä opintojen suunnittelussa.

TYK:ssä kaikki oppiaineet ovat tärkeitä: laaja yleissivistys auttaa pitämään ovet auki monille eri aloille. Tykkiläisenä voit lähteä rohkeasti lukion jälkeen jatko-opintoihisi.

Olet lämpimästi tervetullut mukaan joukkoomme!

Tykin väen puolesta

opinto-ohjaaja Katri Rautava ja tutorit

Veeti Alm, Maverick Haaja, Tobias Hokkanen, Aino Järvi, Kiira Kokko,
Onni Kuittinen, Loviisa Lahtinen, Joakim Lista, Noora Morkkila, Eino Oksala,
Nanna Pirtonen, Ulpukka Pitkälä, Pihla Pöyhönen, Lilian Sipari, Penni Tikkanen,
Tella Toivonen, Sanni Valu ja Iris Vuohelainen

YHTEYSTIEDOT

Rehtori Marja Mikkola

p. 040 680 8004

Marja vastaa lukion ja yläkoulun toiminnasta kokonaisuudessaan ja johtaa koulua yhdessä Paulan kanssa. Marja haluaisi välittää lukiolaisille kiinnostusta ja uteliaisuutta tietoon, ihmisenä olemiseen, eri kieliin ja kulttuureihin sekä innostaisi liikkumiseen Suomen luonnossa eri vuodenaikoina, unohtamatta helsinkiläistä kaupunkikulttuuria. Alun perin Marja oli kieltenopettaja, jonka lempiaine koulussa oli matikka.

Apulaisrehtori Hanna Raunio

p. 040 481 4043

Apulaisrehtori toimii rehtorin oikeana kätenä arjen asioissa.

Rehtoria avustava opettaja

Irene Bonsdorff

p. 040 125 3370

Irene eli Boni auttaa sinua kaikenlaisissa käytännön asioissa ja toimii rehtorien apuna koulun toiminnan suunnittelussa ja organisoinnissa.

Opintosihteerin Tanja Kinnunen

p. 040 776 1105

Koulun kanslia on auki ma-pe klo 8-13. Poikkeuksista ilmoitetaan kanslian ovelta. Tanja huolehtii mm. todistuksiin ja opintotukiin liittyvistä asioista.

Opinto-ohjaaja Katri Rautava

p. 040 486 4267

Opo-Katri innostaa ja ohjaa opintojen suunnittelussa ja jatko-opintoihin haikautumisessa. Voit tulla henkilökohtaiseen ohjaukseen läpi vuoden. Pitempää keskustelua varten on hyvä varata aika. Opo valmentaa sinua tulevaisuuteen, jatko-opintoihin ja työelämään.

Erityisopettaja

Kati Euren

p. 0400 990 845

Käänny rohkeasti erityisopettajan puoleen, kun epäilet oppimisvaikeuksia tai opiskelu tuntuu muuten vain hankalalta. Saat Katilta vahvistusta ja tsemppausta opiskelutaitoihisi ja vinkkejä erilaisten opiskelutekniikoiden käyttämiseen. Erityisopettaja tekee tarvittaessa opiskelijalle LuKi-testin, jonka tarkoituksena on kartoittaa opiskelijan lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyviä haasteita. Varaa aika erityisopettajalle Wilma-viestillä.

Kuraattori Riikka Ristimäki

p. 040 481 4046

Kuraattorimme Riikka on rento ja cool. Riikan työtä on tukea opiskelijoiden hyvinvointia ja toimintakykyä sekä ohjata palveluihin. Kuraattorilta saat apua, jos sinulla on pulmia koulunkäynnissä, ihmissuhteissa tai jos elämässäsi on suuria muutoksia. Myös kotiin liittyvissä kysymyksissä voit kääntyä rohkeasti kuraattorin puoleen.

Psykologi Simo Kärkkäinen

p. 040 723 6807

Lukion psykologi on nuoria varten. Simon puoleen voi kääntyä monenlaisissa tilanteissa, esimerkiksi opiskelumotivaatioon, mielialaan tai elämän kriisitilanteisiin liittyvissä asioissa. Myös vanhemmat voivat olla psykologiin yhteydessä ollessaan huolissaan nuorensa hyvinvoinnista.

Terveydenhoitaja Pauliina Rahkola

p. 050 310 5578

Terveydenhoitaja ottaa tykkiläisiä vastaan maanantaisin ja tiistaisin Sörnäisissä osoitteessa Lintulahdenkatu 10, 7. krs. Vastaanotolle voi varata ajan soittamalla, tekstiviestillä tai Wilma-viestillä.

Sähköposti:

Koulun kotisivut:

Opettajien sähköpostiosoitteet ovat muotoa:

Kirjastonhoitajat Venla Niinistö ja Pipsa Ranta

p. 040 481 3939 (kirjasto@tyk.fi)

Venla ja Pipsa auttavat kaikissa kirjasioissa ja tiedonhaussa

Vahtimestari Tom Lindgren

p. 0400 341 741

Tomppa är vår finlandssvenska vaktmästare som alla känner. Han är en jätterolig typ som gillar golf. Tomppa hjälper gärna med alla olika saker också på finska.

kanslia@tyk.fi

www.tyk.fi

etunimi.sukunimi@tyk.fi

OPETTAJAT LUKUVUONNA 2026–2027

Opettajainhuone p. 09 4342 0233

	RO/kotiluokka	
Akselrod Natalia	2B/14	matematiikka
Bonsdorff Irene	2A/JS	äidinkieli ja kirjallisuus
Carlson Nelli		terveystieto
Euren Kati		erityisopetus
Fabritius Minna	1B/53	ruotsi
Fägel Eetu		filosofia, elämäkatsomustieto, uskonto
Hassan Shadiya		matematiikka
Jansson Jan	1A/49	kemia
Kaustio Anne	3A/31	englanti
Kiema Maria		ruotsi
Korkiakangas Tiina		espanja, maantiede
Laihanen-Risto Outi		liikunta
Laitinen Marja	3C/43	historia, yhteiskuntaoppi
Lehtamo Sanna		fysiikka
Lehtonen Timo	3B/33	matematiikka
Lindström Leena		ruotsi, saksa
Mussaari Anna		kuvataide
Mäkelä Leena	1C/51	biologia, maantiede
Norgren Anna-Greta		ruotsi
Pulkkinen Olli		matematiikka
Rantala Hannu		liikunta
Rautava Katri	4A	opinto-ohjaus
Saukkola Touko		yhteiskuntaoppi, historia
Siitonen Marianne		psykologia, uskonto
Silvennoinen Pia	2C/32	äidinkieli ja kirjallisuus
Silventoinen Elisa		musiikki
Toikka Teresa		ranska
Väisänen Teppo		ortodoksinen uskonto
Vähänissi Harri		kuvataide
Yliharju Diana		englanti
Yli-Seppälä Oona		matematiikka

PÄIVÄMÄÄRIÄ JA KELLONAIKOJA

LUKUKAUDET JA LOMAT

Syyslukukausi:	ke 12.8.2026 – pe 18.12.2026
Kevätlukukausi:	ke 7.1.2027 – la 5.6.2027
Lauantaikoulupäivä:	la 21.11.2026
Syysloma:	ma 12.10.2026 – pe 16.10.2026 (viikko 42)
Joululoma:	la 19.12.2026 – ke 6.1.2027
Talviloma:	ma 22.2.2027 – pe 26.2.2027 (viikko 8)
Pääsiäisvapaa:	pe 26.3.2027 – ma 29.3.2027

JAKSOT

I	jakso	12.8.2026 – 2.10.2026	38 työpäivää
II	jakso	5.10.2026 – 1.12.2026	38 työpäivää
III	jakso	2.12.2026 – 9.2.2027	37 työpäivää
IV	jakso	10.2.2027 – 13.4.2027	38 työpäivää
V	jakso	14.4.2027 – 5.6.2027	38 työpäivää

KOULUPÄIVÄT

Koulun ulko-ovet avataan koulupäivinä viimeistään klo 7.45.

1.-2. oppitunti	8.10 – 9.40	yksöistunti = 45 min. kaksoistunti = 90 min.	
3.-4. oppitunti	9.45 – 11.15		
5. oppitunti	11.20 – 12.05 (ykköset), 12.10 – 12.55 (kakkoset ja abit)		
Ruokailu:	abit ja kakkoset klo 11.15 – 11.45, ykköset klo 12.05 – 12.30		
6.-7. oppitunti	13.05 – 14.35		
8.-9. oppitunti	14.45 – 16.15		

Ryhmänohjaustuokio on keskiviikkoisin klo 12.55 – 13.15.

Keskiviikon kaksi viimeistä oppituntia ovat klo 13.15 – 14.00 ja klo 14.10 – 14.55.

TUNTIKIERTOKAAVIO

MA	TI	KE	TO	PE
1	2	3	5	7
1	2	3	5	7
5	4	6	1	2
5	4	6	1	2
-----RUOKAILU-----				
3	5	1	4	6
7	6	2	3	4
7	6	7	3	4
8	8		8	
	8		8	

KOKEET

NÄYTTÖVIIKKO

Jos koet tarvitsevasi lisää aikaa kokeiden tekemiseen esim. lukivaikeuden vuoksi, käy keskustelemassa erityisopettajan kanssa. Hän tiedottaa lisäajan tarpeesta opettajille ja huoltajillesi, eikä sinun tarvitse pyytää sitä erikseen jokaiseen kokeeseen. Opintojakson opettajan velvollisuus on huolehtia siitä, että saat kokeessa lisäajan käyttöösi.

Jos joudut olemaan sairauden takia pois opintojakson näyttöpäivästä, on huoltajasi ilmoitettava poissaolostasi aineenopettajalle Wilman kautta viimeistään näyttöpäivän aamuna tai toimitettava opettajalle lääkärintodistus, jotta poissaolo voidaan katsoa hyväksytyksi.

Näyttöpäivät on merkitty lukuvuosikalenteriin, ks. *Opiskelujaksojen kalenteri ja tuntikaavio*.

YLEISET KOETILAISUUDET

ke 26.8.

ke 7.10.

ti 3.11.

ti 8.12.

to 14.1.

ma 8.3.

to 22.4.

to 13.5.

to 10.6.

Koetilaisuudet järjestetään yllälistassa ja kesäkuun koetilaisuus luokassa 53, ellei toisin ilmoiteta.

Yleisissä koetilaisuuksissa voi sovitusti uusia opintojakson hylättyjä kokeita, tehdä itsenäisten suoritusten kokeita tai suorittaa puuttuvia osasuorituksia. Koetilaisuuteen ilmoittaudutaan sähköisesti Wilmassa lähetettävän linkin kautta. Aikaa yhden kokeen tekemiseen on kolme tuntia, kahteen kokeeseen yhteensä neljä tuntia. Voit uusia vain kerran opintojakson kokeesta saatua hylättyä arvosanaa. Tee se mahdollisimman pian opintojakson päätyttyä. Itsenäisesti suoritettujen opintojaksojen ohjeita on tarkemmin kohdassa *Opintojakson itsenäinen suorittaminen*.

ABITURIENTTIEN YO-KERTAUKSET

Abiturientilla on mahdollisuus osallistua keväällä järjestettäviin yo-kertauksiin, jotka valmentavat yo-kokeisiin. Osallistumisoikeus kertauksiin on enintään neljässä oppiaineessa.

OMIEN OPINTOJEN SUUNNITTELU

Toisen asteen opinnot ovat osa oppivelvollisuutta. Tämä tarkoittaa sitä, että olet velvollinen osallistumaan oppitunneille, olemaan ajoissa ja huolehtimaan opintojaksoihin kuuluvista tehtävistä. Et voi siis sopia muita menoja, esim. työvuoroja tai ajotunteja, koulupäivän ajalle.

Lukio-opinnot jaetaan (1) pakollisiin, (2) valtakunnallisiin valinnaisiin ja (3) koulukohtaisiin valinnaisiin opintojaksoihin.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot liittyvät suoraan kunkin oppiaineen sisältöihin, mutta koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot voivat sisältää aineksia eri oppiaineista. Opintojaksojen sisällöt ja määrät selviävät opinto-oppaan opintojaksoselosteista.

Opintojaksojen pituus vaihtelee: ne voivat koostua 1, 2 tai 3 opintopisteen laajuisista moduuleista. Lukion aikana sinun on suoritettava vähintään 150 opintopistettä. Kaikki valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot ovat tarjolla joka vuosi. Koulukohtaisista opintojaksoista osa on tarjolla vain joka toinen vuosi. Niiden järjestäminen riippuu ilmoittautuneiden opiskelijoiden määrästä. Ota tämä huomioon opinto-ohjelmaa suunnitellessasi.

Opinto-ohjelmasi tarkentuu lukio-opintojesi aikana. Keskustele valinnoistasi ensin ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan sekä aineenopettajan kanssa, ja tee itse tarvittavat muutokset opintojaksovalintoihisi Wilmassa. Näyttöviikkojen aikana muutosten tekeminen ei ole mahdollista.

Sinulla on mahdollisuus valita opintoja myös muista oppilaitoksista, kuten TYK:n aikuislukioista ja Avoimesta yliopistosta. Muualla suoritettujen opintojaksojen hyväksymisestä päättää opinto-ohjaaja. Keskustele näistä valinnoista etukäteen aineenopettajan tai opinto-ohjaajan kanssa.

OPINTOJAKSOVALINNAT

Kolmea ensimmäistä jaksoa lukuun ottamatta valitset itse haluamasi opintojaksot lukuvuoden kaikkiin jaksoihin. Tämä tapahtuu Wilmassa, johon saat henkilökohtaiset tunnukset. Myös uusien opiskelijoiden huoltajille lähetetään omat tunnukset.

Opintojaksotarjottimella oppiainelyhenteen perässä oleva numero kertoo, mistä opintojaksosta on kyse, ja pisteen jälkeen oleva numero sen, kuinka monennen kerran opintojakso on tarjolla lukuvuoden aikana (esim. GE01.3 tarkoittaa, että maantieteen ensimmäinen opintojakso on kolmannen kerran tarjolla ja vastaavasti ENA03.2 tarkoittaa, että A-kielenä opiskeltavan englannin kolmas opintojakso on toisen kerran tarjolla).

Tarjotin laaditaan opiskelijoiden keväällä tekemien ennakkovalintojen pohjalta. Jos valintoja johonkin opintojaksoon ei tule riittävästi, sitä ei laiteta myöskään tarjottimelle. Runsaasti valittujen opintojaksojen tarjontaa pyritään vastaavasti lisäämään. Varaudu kuitenkin siihen, että jokin opetusryhmä on täysi tai valitsemasi opintojakso ei toteudu, jolloin voit joutua muuttamaan ohjelmaasi. Muutoksista tiedotetaan niin pian kuin mahdollista.

OPINTOJEN EDISTYMISEN SEURANTA

Ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja seuraavat opintojen edistymistä, mutta päävastuu siitä on sinulla itselläsi. Huolehdi siis siitä, että saat pakolliset opintojaksot tehtyä ja varmistat, että opintopisteitä kertyy riittävästi. Kaikki suorituksesi löytyvät Wilman *Opinnot*-välilehdestä.

LUKION SUORITUSOHJEET

Lukio-opinnot suoritetaan yleensä kolmessa vuodessa. Lukion käyminen kolmessa vuodessa edellyttää keskimäärin 12:ta opintopistettä jaksossa.

Päätömiseksi opiskeluksi katsotaan vähintään 8 opintopisteen suorittaminen kussakin jaksossa. Jos haluat jostain syystä suorittaa pienemmän opintopistemäärän tai joudut pitämään vapaan jakson, ota yhteyttä ryhmänohjaajaasi.

OPINTOJAKSON SUORITTAMINEN ITSENÄISESTI

Voit poikkeustilanteessa suorittaa opintojaksoja myös itsenäisesti sitten, kun olet jo tutustunut lukion opiskelutapoihin ja oppiaineeseen sekä osoittanut, että osaat työskennellä myös itsenäisesti, ja opintojaksoa ei ole tarjolla kyseisessä jaksossa.

Lupa itsenäiseen suoritamiseen myönnetään pääsääntöisesti jaksottain, ja se on anottava hyvissä ajoin ennen jakson alkua. Lupaa itsenäiseen suoritamiseen ei myönnetä kesken opintojakson; jos siis olet aloittanut opintojakson suorittamisen, et saa sen itsenäiseen suoritamiseen lupaa enää saman jakson aikana. Sinulla voi olla vain yksi itsenäinen suoritus kerrallaan – kesän aikana kuitenkin kaksi. Uutta itsenäisen suorituksen lupaa voi anoa sitten, kun edellinen suoritus on valmis.

Itsenäisestä opintojaksosta tulee saada hyväksytty arvosana (5–10). Hylättyä (4) tai keskeytynyttä (K) opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Itsenäisen suorituksen mahdollisuudesta päättää aina aineen opettaja, jonka kanssa sinun on sovittava vaadittavat tehtävät ja muut näytöt. Näin toimitaan:

1. Keskustele ja sovi aineen opettajan kanssa itsenäisestä suoritamisesta.
2. Täytä opinto-ohjaajan luona *Opintojakson suorittaminen itsenäisesti* -lomake. Palauta lomake aineen opettajalle.
3. Aineen opettaja kirjaa lomakkeeseen tehtävät, allekirjoittaa lomakkeen ja toimittaa lomakkeen rehtorille hyväksyttäväksi.
4. Rehtorin hyväksyttyä lomakkeen opettaja ottaa sinulle lomakkeesta kopion.
5. Itsenäisen suorituksen valmistuttua opettaja toimittaa alkuperäisen lomakkeen kansliaan.

Suorituksen edellyttämät tehtävät, niiden palautusaika ja mahdollisen kokeen suorittamisen ajankohta kirjataan lomakkeelle.

Sama kaavake täytetään yhdessä opinto-ohjaajan kanssa myös ennen ilmoittautumista TYK:n aikuislukion opintojaksoille.

OPINTOJEN KESKEYTTÄMINEN TAI KOULUSTA EROAMINEN

Voit keskeyttää lukio-opintosi rehtorin luvalla enintään lukuvuodeksi lukiopaikkaasi menettämättä. Lähtiessäsi vaihto-oppilaaksi täytä kansliassa *Vaihto-oppilaaksi lähteminen* -kaavake.

Jos joudut eroamaan koulusta paikkakunnalta muuton tai jonkin muun syyn takia, sinun tulee jättää eroamisestasi aina kirjallinen ilmoitus, jonka allekirjoittaa joko huoltajasi tai täysi-ikäisenä sinä itse. Ennen eroamispäätöstäsi sinun tulee keskustella asiasta rehtorin kanssa.

OPISKELUN ARVIOINTI

OPINTOJAKSOJEN ARVIOINTI

- 1) Opintojaksot arvioidaan numeroilla 4–10 tai suoritusmerkinnällä (S) jakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta kuin yhdestä saman oppiaineen moduulista, opintojakson arvosana todistuksessa siirtyy jokaisen moduulin arvosanaksi. Arviointikriteerit ja -tapa selvitetään opiskelijoille kunkin opintojakson alussa. Jos saat opintojaksosta arvosanan 4, voit osallistua uusintakuulusteluun.
- 2) Arvosanan sijasta merkitään O, jos osa töistä ja/tai koe jää suorittamatta. Puuttuvat näytöt on tehtävä seuraavan jakson aikana, jonka jälkeen opettaja muuttaa O:n numeroarvosanaksi. Jos näyttöjä jää edelleen puuttumaan, puuttuvat osiot heikentävät arvosanaa.
- 3) Jos opiskelija ei ole suorittanut mitään keskeisiä opintojakson tehtäviä tai osallistunut opetukseen edes kohtuullisesti, arvosanaksi merkitään K (=keskeyttänyt). Kesken jäänyt opintojakso pitää suorittaa osallistumalla siihen uudelleen. Mikäli opiskelija keskeyttää opintojakson omasta aloitteestaan heti jakson alussa, opettaja poistaa hänet osallistujalistalta ilman arvosanaa.
 - Opiskelijalla on oikeus osallistua uusintakokeeseen vain yhden kerran opintojakson hylätyn arvosanan (4) korottamiseksi. Uusintakokeeseen on osallistuttava seuraavan jakson aikana.
 - Hyväksyttyä opintojakson arvosanaa voi yrittää korottaa suorittamalla opintojakson uudelleen, tekemällä sen itsenäisesti tai osallistumalla uusintakokeeseen kesäkuussa lukuvuoden päätyttyä. Tällöin parempi suoritus jää voimaan. Oppiaineen päättöarvosanaa voi korottaa kirjallissessa tentissä ylioppilaskirjoitusten jälkeen.
 - Tekoälyn käyttäminen koulutehtävissä ja kokeissa ilman lupaa tulkitaan vilpiksi ja johtaa suorituksen hylkäämiseen.

KIELTEN TAI MATEMATIIKAN OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN

Jos haluat vaihtaa kielten tai matematiikan oppimäärän lyhyestä pitkään, sinun tulee suorittaa kaikki pitkän oppimäärän edellyttämät opintojaksot. Siirryttäessä pitkästä lyhyeen oppimäärään noudatetaan opintojaksojen kuvauksissa esitettäviä vastaavuuksia. Tason vaihdosta tulee aina sopia aineenopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

Vaihdettaessa matematiikan oppimäärää pitkästä lyhyeen käytetään hyväksi lukemisessa seuraavia moduulien vastaavuuksia: MAA2=MAB2, MAA3=MAB3, MAA6=MAB8, MAA8=MAB5 ja MAA9=MAB7. Tasoa vaihdettaessa suoritettujen opintojaksojen arvosanat säilyvät entisellään. Ne hyväksytysti (arvosanat 5–10) suoritettut opintojaksot, jotka eivät edellytä matematiikan toisella tasolla vastaa mitään moduulia, lisätään matematiikan oppimäärään. Näin myös ne voidaan laskea mukaan opintopistekertymään.

OPPIAINEEN PÄÄTTÖARVOSANAN MÄÄRÄYTYMINEN

Koulukohtaisista valinnaisista opintojaksoista luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opintojaksot. Oppiaineen oppimäärässä saa olla pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista hylättyjä arvosanoja seuraavasti:

Opiskeltuja opintoja	joista voi olla hylättyjä enintään
2–5 op	0 op
6–11 op	2 op
12–17 op	4 op
18 op tai enemmän	6 op

Oppiaineen päättöarvosana määräytyy ensisijaisesti aineen oppimäärään kuuluvien opintojaksojen arvosanojen keskiarvon perusteella. Keskiarvoa laskettaessa 0,5 pyöristetään ylöspäin. Ainetta opettaneilla opettajilla on mahdollisuus nostaa näin määräytyvää arvosanaa vielä yhden numeron verran, mikäli opiskelusi tässä oppiaineessa on ollut selvästi nousujohteista. Oppiaineen koulukohtaisista valinnaisista opintojaksoista annetut arvosanat eivät kuitenkaan voi alentaa aineen päättöarvosanaa. Niistä saadut numeroarvosanat lasketaan aineen keskiarvoon vain silloin, jos ne nostavat päättöarvosanaa tai eivät vaikuta siihen lainkaan.

Päättöarvosanan korottaminen, ks. *Abiturienttien korotustentit*.

Oppiaineen pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroin. Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot arvioidaan numeroin tai suoritusmerkinnällä. Halutessasi voit vaihtaa päättötodistukseen numeroarvosanan suoritusmerkinnäksi (S) enintään 4 opintopisteen laajuisissa valinnaisissa kielissä, liikunnassa ja kahden opintopisteen laajuisissa pakollisissa oppiaineissa. Valinnaiset koulukohtaiset opinnot, jotka eivät sisälly minkään oppiaineen alle ja joissa on vain yksi opintojakso, arvioidaan suoritusmerkinnällä, samoin opinto-ohjaus.

POISSAOLOT

Huoltajien tulee selvittää alle 18-vuotiaan poissaolo syineen Wilmassa. Poissaolosten syy on selvitettävä välittömästi. Hyväksyttäviä poissaolon syitä ovat sairaus, etukäteen koululta annettu ja myönnetty lupa, kutsunnat ja autokoulun kokeet (eivät tavalliset ajotunnit). Myös luvattomat poissaolot merkitään Wilmaan.

18 vuotta täyttäneen tulee samoin antaa luotettava kirjallinen (terveydenhoitajan tai lääkärin) selvitys poissaolojensa syistä. Jos olet pitkään poissa sairauden takia, toimita siitä lääkärintodistus ryhmänohjaajalle tai rehtorille ilman erillistä koulun puolesta tulevaa kehoitusta.

Koulumme käyttää Wilman Noti-palvelua. Se ilmoittaa automaattisesti suuresta poissaolomäärästä riippumatta siitä, ovatko poissaolot selvitettyjä tai selvittämättömiä. Ryhmänohjaaja tekee yhteistyötä huoltajien kanssa poissaolojen syyn selvittämiseksi: Ryhmänohjaaja selvittää moniammatillisen ryhmän tarvetta yhdessä opiskelijan kanssa, kun Wilman poissaolorajoista tulee ilmoitus. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä sosiaaliviranomaisten kanssa.

Erityisen tarkkaan koulussa seurataan 18 vuotta täyttäneen opiskelijan toistuvia poissaoloja.

Lukiolaisen on kuitenkin itse huolehdittava siitä, etteivät toistuvat poissaolot aiheuta opintojakson keskeytymistä. Poissaolot oppitunneilta ja tehtävien laiminlyönnit voivat vaikuttaa oppimiseen ja arviointiin, ja saattavat johtaa opintojakson keskeytymiseen. Lukiolaisen tulee ottaa yhteyttä kurssin opettajaan, kun poissaoloja on kertynyt 5 tuntia. Huomaa, että pelkkä loppukokeen suorittaminen ei riitä opintojakson suorittamiseen.

Vessassa käydään välitunnilla. Jos joudut pakottavasta syystä menemään vessaan oppitunnin aikana, pyydä siihen lupa opettajalta ja varmista, että pääset takaisin tunnille keskeyttämättä opetusta. Vessassa käydään yksin ja ilman kännykkää.

KÄNNYKÄN KÄYTTÖ

Kännykkää ei käytetä oppitunneilla eikä ruokalassa lainkaan. Luvattomasta kännykän käytöstä merkitään Wilmaan ”Luvaton mobiililaite” ja tarpeen mukaan pidetään puhuttelu.

POISSAOLOLUVAN ANOMINEN

Lomamatkat tulee tehdä koulun loma-aikoina. Älä tee mitään sitoumuksia, ennen kuin olet varmistanut luvan poissaoloon. Hoida lupa-asiasi ajoissa kuntoon. Näytöviikolle ei voi anoa lomaa.

Poissaololuvat anotaan

- 1) yksittäiseksi oppitunniksi ao. opettajalta
- 2) enintään viideksi koulupäiväksi ryhmänohjaajalta Wilman Hakemukset ja päätökset -välilehden kautta.
- 3) pidemmiksi ajoiksi rehtorilta Wilman Hakemukset ja päätökset -välilehden kautta.

MYÖHÄSTYMINEN OPPITUNNILTA

Oppitunnille on tultava ajoissa. Aamutunnin alettua klo 8.10 opettaja avaa oven seuraavan kerran klo 8.30 ja merkitsee silloin tuleville myöhästymismerkinnän. Tämän jälkeen toinen mahdollisuus päästä sisään on klo 8.55, jolloin kaksoistunnin 1. tunnilta tulee poissaolo.

MYÖHÄSTYMINEN KOKEESTA

Saavu kokeeseen hyvissä ajoin, jotta ehdit kirjautua koejärjestelmään ennen kokeen virallista alkamisaikaa. Kokeeseen ei voi enää saapua, kun sen alkamisesta on kulunut tunti.

MYÖS NÄITÄ TIETOJA TARVITSET

AUTOKOULU

TYK tekee yhteistyötä Cap-autokoulun kanssa. Cap järjestää opetussuunnitelmaan kuuluvasta Liikennekasvatus-opintojakson (APO7) teoriaosuudesta informaatio-tilaisuuden koululla neljä kertaa lukuvuodessa. Kun tykkiläiset ilmoittautuvat näissä tilaisuuksissa kurssille, he saavat alennuksen kurssimaksusta. Lisätietoja kurssien tarkoista alkamisajoista saat koulun kotisivuilta ja osoitteesta www.cap.fi.

FACEBOOK JA INSTAGRAM

Töölön yhteiskoulu on Instagramissa ja Facebookissa, käy TYKkäämässä!

JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

TYK:n järjestyssäännöt ovat luettavissa koulun kotisivuilta (Tietoa > Järjestys-säännöt).

KOULUKIRJASTO

Koulun kirjastossa (4. krs) on kirjastotila laitteineen ryhmätyöskentelyä ja tiedonhakuja varten. Lukuhuonetta voi hyödyntää hiljaiseen opiskeluun, kun siellä ei ole oppituntia. Koulukirjasto on auki klo 9.30–18.40 (lukuhuone koko päivän). Kirjaston poikkeusaukioloajoista tiedotetaan kirjaston ovelta ja kotisivuilla (www.tyk.fi > kirjasto). Kirjastonhoitajat avustavat lainaamisen lisäksi kirjaston opiskelukäytössä, tiedonhaussa ja itsenäisen työskentelyn ongelmatilanteissa. Kirjastosta voi lainata mm. tieto- ja kaunokirjallisuutta. Kaikkia kirjoja ei lainata ulos kirjastosta, mutta kaikkea kirjaston materiaalia voi käyttää kirjaston tiloissa.

KOULUN KOTISIVUT

Osoitteesta www.tyk.fi löydät runsaasti tärkeää ja hyödyllistä tietoa opiskelusi tueksi.

KOULURUOKAILU

Lukiolaiset ruokailevat päivittäin kahdessa vuorossa, kakkoset ja abit klo 11.15–11.45 ja ykköset klo 12.05–12.30. Kouluruokala Monttu sijaitsee koulun kellarikerroksessa.

LUKION OPISKELIJAKUNTA

Lukiossa toimii opiskelijakunta, johon kuuluvat kaikki lukion opiskelijat. Opiskelijakunta pyrkii huolehtimaan TYK-hengestä järjestämällä tapahtumia ja tempauksia ja tekee ehdotuksia muissa koulua ja koulunkäyntiä koskevissa asioissa. Lukion ensimmäisen lukuvuoden 2. jakson alussa ryhmät valitsevat edustajan ja varaedustajan opiskelijakunnan hallitukseen. Koulun johtokunnassa opiskelijakuntaa edustaa opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtaja.

MATKALIPUT

Toisella asteella voit saada Kelasta koulumatkatukea, jos yhdensuuntainen koulumatkasi on vähintään 7 kilometriä. Koulumatkatukea haetaan kätevästi verkkoha-

kemuksella OmaKelassa (www.kela.fi/omakela). Voit hakea koulumatkatukea heti, kun olet vastaanottanut opiskelupaikan. Tuen hakeminen OmaKelassa nopeuttaa sen saamista. Jos kuljet koulumatkat linja-autolla, saat matkalipun maksutta useimmista matkalippuja myyvistä verkkokaupoista heti, kun olet lähettänyt hakemuksesi.

OPINTOTUKI

Lukiolaiset kuuluvat opintotuen piiriin täytettyään 17 vuotta. Opintotukiin kuuluvat mm. opintoraha, opintolaina, asumislisä. Opintorahan suuruus riippuu mm. asumistavasta ja iästä. Opintotukea haetaan kätevästi verkkohakemuksella OmaKelassa (www.kela.fi/omakela). Voit hakea opintotukea heti, kun olet varmistanut opiskelupaikkasi. Kela saa suoraan opiskelupaikan vastaanottotiedot yhteisvalinnassa mukana olevista ammatillisista oppilaitoksista ja lukioista. Lisätietoja opintotuesta saat Kelan sivuilta, koulun kansliasta ja opintolainaan liittyen pankeista. Hakemuslomakkeita löydät Kelan sivuilta ja kansliasta, jonne voit myös jättää hakemuksesi Kelan opintotukikeskukseen toimitettavaksi. Ks. www.kela.fi.

OPISKELUTERVEYDENHUOLTO

• **Terveydenhoitaja**

Koulun terveydenhoitajan puoleen voit kääntyä erilaisissa hyvinvointiin kuten uneen, ehkäisyn aloitukseen, jaksamiseen, ihmissuhteisiin tai vaikka mielialaan liittyvissä asioissa. Toimintaa sitoo vaitiolovelvollisuus ja se on maksutonta. Koulun terveydenhoitaja on tavattavissa pääsääntöisesti maanantaista perjantaihin. Vastaanoton löydät koulun 2. kerroksesta.

• **Koululääkäri**

Koululääkäri tekee koululla kutsuntatarkastuksia terveydenhoitajan ajanvarauksella. Sairaanhoidolliset asiat, kuten reseptien uusimiset hoituvat oman terveysaseman lääkärillä.

• **Hammashoito**

Hammashoito on maksutonta alle 18-vuotiaille. Hoito tapahtuu oman alueen hammashoitolassa.

• **Tapaturmat**

Jokainen opiskelija on vakuutettu koulussa, koulumatkalla tai koulun järjestämässä tilaisuudessa sattuvan tapaturman varalta. Tapaturman sattuessa on välittömästi otettava yhteyttä joko opettajaan tai terveydenhoitajaan, mikä on välttämätöntä korvausten turvaamiseksi. On syytä muistaa, ettei koulun tapaturmavakuutus korvaa yksityisen terveydenhoidon palveluja.

OPISKELUVÄLINEET

Opiskelijat saavat koulusta opiskelussa tarvittavat oppikirjat (myös sähköiset lisenssit) ja muut materiaalit sekä kannettavan tietokoneen. Opintojakson jälkeen paperikirjat on palautettava koulun kirjastoon. Joissakin koulukohtaisissa valinnaisissa opintojaksoissa osallistujat voivat joutua maksamaan esim. retkien osallistumismaksuja. Ryhmänohjaaja opastaa oppimateriaaliasioissa heti lukio-opintojen alussa.

OPISKELUHUOLTORYHMÄ

Opiskeluhuollon eri työntekijöihin voi jokainen opiskelija tai huoltaja olla suoraan yhteydessä.

Opiskelijan henkilökohtaisia asioita käsiteltäessä mietitään aina erikseen opiskelijan oman tukiryhmän kokoonpano. Opiskelijan kanssa yhdessä voidaan tapauskohtaisesti suunnitella hänen opiskelunsa sekä hyvinvointinsa tukemista esimerkiksi ryhmänohjaajan, kuraattorin, koulupsykologin, terveydenhoitajan, erityisopettajan, opinto-ohjaajan, huoltajan tai muun opiskelijaa tukevan aikuisen kanssa.

RYHMÄNOHJAUSTUOKIOT

Sinun tulee osallistua kerran viikossa pidettävään ryhmänohjaustuokioon, joissa käsitellään opiskeluun liittyviä kysymyksiä ja tiedotetaan koulunkäyntiä koskevista ajankohtaisista asioista. Ryhmänohjaustuokiot ovat osa pakollisia opinto-ohjauksen opintojaksoja (OP1 ja OP2).

TIEDOTTAMINEN

Tietoa tärkeistä asioista saat

- 1) Wilmasta – käy lukemassa viestisi päivittäin
- 2) ryhmänohjaustuokiossa keskiviikkoisin klo 12.55–13.15
- 3) lukiolaisten ilmoitustaululta ruokalan portaiden vieressä
- 4) INFO-televisiosta koulun käytävillä
- 5) keskusradiokuulutuksista
- 6) liikunnanopettajien ilmoitustaululta (1. kerroksen pukuhuoneiden eteisessä)
- 7) kolmannen kerroksen ilmoitustaululta
- 8) oppilaskunnan huoneen ilmoitustaululta (oppilaskunnan asiat)
- 9) koulun kotisivuilta.

TUTOR-TOIMINTA

Ohjaustehtäviinsä koulutetut toisen vuosikurssin oppilaat, tutorit, ovat uusien opiskelijoiden tukena koko ensimmäisen lukuvuoden ajan. Uusille oppilaille järjestetään lukuvuoden alussa säännöllisiä tapaamisia tutoreidensa kanssa, ja heiltä voit myöhemminkin aina kysyä neuvoa. Tutor-haku ensimmäisen vuosikurssin oppilaille järjestetään IV jaksossa.

VAKUUTUS

Koulu on vakuuttanut kaikki opiskelijat koulupäivän ajaksi. Huomaathan, että se ei kata sellaisia koulupäivän aikana sattuneita vahinkoja, jotka tapahtuvat koulu-alueen ulkopuolella.

YRITYSYHTEISTYO

TYK kuuluu yksityiskoulujen Bridge-verkostoon, joka tarjoaa lukiolaisille tietoa yritysmaailmasta.

YLIOPPILASTUTKINTO

- Lukion opiskelija ilmoittautuu ylioppilastutkintoon suorittaakseen koko tutkinnon, ei pelkästään erillisiä kokeita. Ylioppilastutkintoon kuuluu vähintään viisi koetta. Tutkintoon osallistuvan on suoritettava äidinkielen ja kirjallisuuden koe tai suomi toisena kielenä -koe sekä valintansa mukaan neljä koetta ryhmästä, johon kuuluvat toisen kotimaisen kielen, yhden vieraan kielen, matematiikan ja reaaliaineen koe. Viidestä pakollisesta kokeesta yhden tulee olla laajan oppimäärän koe.
- Tutkintoon kuuluvat viisi pakollista koetta ovat maksuttomia. Tämän jälkeen kokeiden uusiminen ja uusien aineiden kirjoittaminen on maksullista.
- Ylioppilaskokeeseen voi osallistua opiskeltuaan oppiaineesta vähintään pakolliset opintojaksot. Suosittelemme opiskelemaan kirjoitettavasta oppiaineesta myös valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot, koska kokeessa on kysymyksiä myös niistä.
- Erityisopettaja arvioi tarvittaessa opiskelijan tarvetta erityisjärjestelyihin ylioppilaskokeessa ja ohjaa hänet hakemaan tarvittavat lausunnot. Erityisopettaja tekee kaikki LuKi-tutkimukset ja kirjoittaa LuKi-lausunnot Ylioppilastutkintolautakunnalle.
- Pakolliset kokeet hyväksyttävästi suorittaneet saavat ylioppilastutkintotodistuksen. Todistus annetaan sinä tutkintokertana, jolloin kaikki pakolliset kokeet on hyväksytysti suoritettu. Opiskelijan tulee suorittaa lukion oppimäärä (vähintään 150 opintopistettä) ennen ylioppilastutkintotodistuksen saamista.
- Ylioppilastutkinto järjestetään kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Tutkinto on suoritettava enintään kolmen perättäisen tutkintokerran aikana.
- Ylioppilastutkinnon koepäivämäärät selviävät tämän oppaan lopussa olevasta lukuvuosikalenterista. **Lisätietoa ylioppilastutkinnosta saat osoitteesta www.ylioppilastutkinto.fi.**

ÄLYLAITTEET

Älylaitteita käytetään vain opiskeluun. Kännykät pidetään aina poissa pulpetilta, jotta opiskelu on tehokasta.

OPINTOJAKSOJEN SISÄLLÖT JA ARVIOINTI 2026–2027

ÄIDINKIELI

ja kirjallisuus

Äikkä on sellaisten taitojen ja tietojen opiskelua, joista on hyötyä paitsi muiden oppiaineiden opiskelussa myös nykymaailman tekstitulvassa luovimisessa. Äikkä on tie antoisaa elämään!

Vuorovaikutus- ja viestintätaidot ovat keskeinen edellytys kaikilla elämän aloilla. Äidinkieli antaa valmiudet myös itseilmaisuun. Äidinkielen opinnoissa harjoitellaan erilaisia suullisia viestintätilanteita ja erilaisten tekstien kirjoittamista. Jokaisessa opintojaksossa kirjoitetaan vähintään yksi laaja kirjoitelma. Koska viestintätaidot ovat keskeinen tavoite, opintojaksojen itsenäistä suorittamista ei suositella.

Myös kirjallisuuden tuntemus kuuluu yleissivistykseen, koska hyviä kirjoja lukemalla oppii ymmärtämään ihmistä. Samalla avartaa ajatteluaan ja maailmankuvaansa. Jokaisessa pakollisessa opintojaksossa luetaan 1–2 kokonaisteosta.

Äidinkieli ja kirjallisuus on ainoa kaikille pakollinen oppiaine ylioppilaskirjoituksissa.

Pakollinen

**Ä11+6+7, Ä14, Ä15,
Ä18, Ä12+3**

Valtakunnallinen valinnainen

Ä19, Ä110, Ä111

Koulukohtainen valinnainen

Ä112

Ä11+6+7

TEKSTIT JA VUOROVAIKUTUS (4 OP)

Ä11 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Kirjoitetaan, tulkitaan ja arvioidaan erilaisia tekstejä, niiden kontekstia, lajia, rakennetta, tavoitetta ja kohderyhmää. Harjoitellaan kirjoittamisprosessia, pohjatekstien käyttämistä omassa tekstissä sekä palautteen antamista. Tutkitaan moniäänisyyttä ja intertekstuaalisuutta.

Ä16 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tutkitaan, miten tekstin rakenne, kieli ja ilmaisutavat vaikuttavat tekstin merkityksiin. Syvennetään taitoa suunnitella omaa tekstiä ja käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana sekä arvioida tekstien luotettavuutta.

Ä17 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tutustutaan vuorovaikutustaitoihin ja harjoitellaan keinoja lieventää esiintymisjännitystä. Harjoitellaan esiintymistaitoja ja puheenvuoron rakentamista. Analysoidaan puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Kielioppi- ja oikeinkirjoitusasioista käsitellään alkukirjain, yhdyssanat, pronominit, omistusliite, välimerkit, lause- ja virkera-kenteet sekä yleisimmät puhekielisytydet.

Opintojaksossa luetaan kaksi kokonaisteosta.

A: Numeroarvosana määräytyy tuntiaktiivisuuden, työskentelyprosessien, tehtyjen töiden (esim. referaatti, aineistoessee ja lukutaidon vastaus, henkilökuvata, keskustelu, puheenvuoro) ja näyttöpäivän perusteella.

S: Suoritetaan ennen muita äidinkielen ja kirjallisuuden opintojaksoja. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI4

KIRJALLISUUDEN KEINOJA JA TULKINTAA (2 OP)

ÄI4 Kirjallisuus 1

Tutustutaan proosaan, lyriikkaan ja draamaan kirjallisuuden lajeina sekä kuvan analysoimiseen. Perehdytään kaunokirjallisuuden keinoihin (mm. draaman kaari, kertoja, aikarakenne, kielen kuvallisuus), erittelyyn ja tulkintaan sekä tutustutaan novellityyppeihin. Tutkitaan kertomuksellisuutta. Hyödynnetään opittuja käsitteitä ja taitoja omassa kirjoittamisessa ja kirjallisuudesta keskustelemisessä. Opintojakson aikana pyritään käymään teatterissa.

Kielioppi- ja oikeinkirjoitusasioista käsitellään rektioita, metatekstiä sekä runon siteeraamista.

Opintojakson aikana luetaan yksi kokonaisteos.

A: Numeroarvosana määräytyy tuntiaktiivisuuden, työskentelyprosessien ja tehtyjen töiden (mm. fiktiivinen kirjoitelma, novelli- ja/tai runoanalyysi) perusteella.

S: Suoritetaan ÄI1+6+7:n jälkeen.

ÄI5

TEKSTIT JA VAIKUTTAMINEN (2 OP)

ÄI5 Tekstien tulkinta 1

Opiskellaan vaikuttamisen kielellisiä ja audiovisuaalisia sekä argumentointikeinoja.

Tutustutaan median toimintatapoihin sekä tekstien ideologisuuteen ja media- ja lähdekritiikkiin. Pohditaan mielipiteen ja tutkimustiedon erottamista, tarinallisuutta mediateksteissä sekä viestijän vastuuta. Luetaan kantaa ottavia tekstejä ja kaunokirjallisuutta yhteiskunnallisen vaikuttamisen

näkökulmasta. Harjoitellaan vaikuttavia tekstilajeja ja kantaa ottavia puheenvuoroja, keskustelemista ja väittelemistä.

Kielioppi- ja oikeinkirjoitusasioista käsitellään välimerkkejä, lyhenteet ja numeroilmaukset.

Opintojaksossa luetaan 1–2 opintojakson teemoihin sopivaa kaunokirjallista teosta tai tietokirjaa.

A: Numeroarvosana määräytyy tuntiaktiivisuuden, työskentelyprosessien, tehtyjen töiden (mm. vaikuttava puhe, eritteleviä ja kantaa ottavia tekstejä) ja näyttöpäivän perusteella. Puuttuva osasuoritus on keskiarvoa laskettaessa nolla.

S: Suoritetaan ÄI1+6+7:n ja ÄI4:n jälkeen.

ÄI8

TEKSTIT JA KONTEKSTI (2 OP)

ÄI8 Kirjallisuus 2

Tarkastellaan tekstejä eri konteksteissa eri näkökulmista. Tutustutaan länsimaisen ja suomalaisen kirjallisuuden historian tyylikausiin ja keskeisiin teoksiin sekä esseeseen kirjallisuuden lajina. Opetellaan erittelemään tekstin tyyliä ja hiomaan omaa tekstiä myös sujuvuuden ja tyylivalintojen kannalta.

Kielioppi- ja kielenhuoltoasioista käsitellään virkerakenteet, sanajärjestys, vierassanat, kaksoispisteen käyttö ja kapulakieli.

Opintojaksossa luetaan vähintään yksi kokonaisteos.

A: Numeroarvosana määräytyy tuntiaktiivisuuden, työskentelyprosessien, tehtyjen töiden (esim. yo-essee, vertaileva kirjallisuusessee, esim. tyylikautta esittelevä ryhmän esitys) ja kokeen perusteella. Puuttuva osasuoritus on keskiarvoa laskettaessa nolla.

S: Suoritetaan ÄI1+6+7:n, ÄI4:n ja ÄI5:n jälkeen.

A12+3

KIELI, KULTTUURI JA IDENTITEETTI (2 OP)

A12 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tarkastellaan kielen ja kirjallisuuden yhteiskunnallista, yksilöllistä ja yhteisöllistä merkitystä. Tutustutaan kansanrunouteen ja Kalevalaan, perehdytään monilukutaidon ja laajan tekstikäsitteiden käsitteisiin ja kielen vaihteluun ja muuttumiseen. Lisäksi käsitellään kirjakielen kehittämistä ja ohjailua sekä kielipolitiikkaa. Harjoitellaan lukutaidon vastauksen ja aineistopohjaisen tekstin kirjoittamista prosessina sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.

A13 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja. Analysoidaan ja arvioidaan ryhmäviestinnän ilmiöitä, mm. keskustelun rakentumista ja nonverbaalisten keinojen merkitystä eri vuorovaikutustilanteissa. Syvennetään käsitystä kielestä ja identiteetistä sekä kielen tilanteisesta vaihtelusta.

Kielioppi- ja oikeinkirjoitusasioista käsitellään kapulakielisyyttä.

Opintojaksossa luetaan kaksi kokonaisuudesta, joista toinen on tietokirja.

A: Numeroarvosana määräytyy tuntiaktiivisuuden, työskentelyprosessien, tehtyjen kirjallisten (esim. aineistoessee opintojakson teemoista) ja suullisten (informatiivinen puheenvuoro) töiden sekä näyttöpäivän perusteella.

S: Suoritettava viimeisenä muiden pakollisten opintojaksojen jälkeen.

A19

VUOROVAIKUTUS 3 (2 OP)

Opiskellaan puheviestinnän taitoja ja vuorovaikutuksen perusteita. Harjoitellaan erilaisia yksilö- ja ryhmäviestinnän tilanteita, kuten esittelypuheenvuoroja, ongelmanratkaisukeskustelua, neuvottelua ja työpaikkahaastattelua. Keskeistä on esiintymis- ja

puhevarmuuden kehittäminen niin, että jokaisen viestintätaidot tulisivat mahdollisimman hyvin käyttöön. Opintojakso antaa lisävalmiuksia vapaaehtoiseen valtakunnallisen puheviestintätaitojen päättökokeen (Puhvi) suorittamiseen.

A: Numeroarvosana määräytyy yleisen aktiivisuuden ja suullisten harjoitusten perusteella.

S: Suositellaan suoritettavaksi 2. lukuvuotena. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Mikä on Puhvi? Kaksiosaisessa päättökokeessa arvioidaan puheviestintätaitoja sekä esiintymis- että ryhmäviestintätilanteissa. Kokeen esiintymistehtävän puheenvuoro valmistellaan etukäteen. Tehtävä edellyttää valitun aiheen mukaan myös tiedonhankintaa ja havainnollistamista.

A110

KIRJOITUSTAIDON YO-KOKEESEEN VALMISTAUTUMINEN (2 OP)

Kirjoittaminen 2 (2 op)

Analysoidaan ajankohtaisia kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheita. Syvennetään taitoja oman tekstin näkökulman ja lähteiden valinnassa, aiheen käsittelyssä, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä. Varmennetaan taitoa kirjoittaa asiatyylinen aineistopohjainen kirjoitelma.

A: Numeroarvosana määräytyy aktiivisuuden ja tuotosten perusteella.

S: Opintojakso valmentaa yo-kokeeseen.

A111

LUKUTAIDON YO-KOKEESEEN VALMISTAUTUMINEN (2 OP)

Tekstien tulkinta 2 (2 op)

Kerrataan ja syvennetään mm. tekstityyppien ja -lajien tuntemusta. Analysoidaan ta-

voitteiden ja kontekstin merkitystä erilaisissa, monimuotoisissa teksteissä. Harjoitellaan tekstianalyysiä, kerrataan kielen, median, kirjallisuuden ja kuvan keskeistä käsitteistöä ja harjoitellaan yo-kokeen erityyppisiin tehtäviin vastaamista.

A: Numeroarvosanan perusteena ovat jatkuva aktiivisuus ja tehdyt työt. Loppuko-
keena tehdään lukutaidon preliminäärikoe.

S: Opintojakso valmentaa yo-kokeeseen.

AI12

FIKTION KEINOT KÄYTTÖÖN (2 OP)

Perehdytään fiktion keinoihin ja niiden tehtäviin (miljö- ja henkilökuvaus, kerronnan keinot, aikarakenteet, dialogin käyttö, tekstin tunnelman luominen ja sävyt jne.) ja harjoitellaan niiden käyttöä omilla erilaisissa fiktion lajeissa. Voidaan myös vertailla ja kokeilla visuaalisten ja sanallisten keinojen käyttöä.

A: Numeroarvosana.

S: Suorittaminen edellyttää riittävien harjoitusten tekemistä ja opiskeltujen keinojen soveltamista omilla tuotoksissa.

RUOTSI

toinen kotimainen kieli

Suomen kaksikielisyys näkyy erityisesti Helsingissä, jossa molempia kieliä käytetään rinnakkain arki- ja kulttuurielämässä sekä työpaikoilla. Olet varmaan kuulut ruotsia kaupungilla ollessasi tai spårassa istuessasi? Missä tulet tarvitsemaan ruotsia?

- Liike- ja elinkeinoelämässä, sillä Ruotsi on Suomen suuri kauppakumppani.
- Monenlaisessa yhteistyössä Pohjoismaiden välillä.
- Voit hakeutua ruotsinkieliseen tai pohjoismaiseen koulutukseen.
- Monilla työpaikoilla puhutaan suomea sekä ruotsia.
- Kielitaito voi auttaa sinua saamaan unelmiesi kesätyöpaikan.
- Kulttuurielämyksesi laajenevat, kun pystyt valitsemaan myös ruotsinkielisestä tarjonnasta.
- Matkustelu Pohjoismaissa helpottuu, kun ymmärrät ruotsia. Tanska ja norja ovat melko läheistä sukua ruotsin kielelle.
- Ymmärrät erilaisia taustoja, perinteitä sekä arvoja sekä Suomessa että muualla Pohjoismaissa.
- Ruotsin kielen taito on välttämätön valtion virkaan aikoville ja hyödyllinen asiakaspalvelutehtävissä, liike- ja elinkeinoelämässä sekä kunnallishallinnossa.

Pakollinen

RUA1+2, RUA3, RUA4, RUA5, RUA6

Valtakunnallinen valinnainen

RUA7, RUA8

Koulukohtainen syventävä

RUA9

A-taso

RUA1+2

KIELI MEILLÄ JA MAAILMALLA (4 OP)

RUA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

Asetetaan tavoitteet kielen opiskelulle.

Kehitetään omaa kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä laatimalla oma kieliprofiili ja harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia. Tutustutaan erilaisiin teksti- ja tyyliilajeihin ja vahvistetaan vuorovaikutusosaamista.

RUA2 Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen (3 op)

Harjoitellaan kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ongelmanrat-

kaisutaitoja. Perehdytään ruotsinkieliseen kulttuuriin Pohjoismaissa ja lähiympäristössä ja kielelliseen monimuotoisuuteen eri viestintätilanteissa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä.

RUA3

KIELI JA KULTTUURI LUOVAN ILMAISUN VÄLINEENÄ (2 OP)

Tarkastellaan suomenruotsalaisia, ruotsalaisia sekä muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä sekä yksilön ja yhteisön arvojen moninaisuutta. Tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista

kielellistä tarkkuutta kulttuuristen ilmiöiden ja ruotsinkielisen median aihepiireistä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RUA1+2:n jälkeen.

RUA4

RUOTSIN KIELI VAIKUTTAMISEN VÄLINEENÄ (2 OP)

Kehitetään tiedonhankintaitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta ruotsin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa. Hyödynnetään eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RUA3:n jälkeen.

RUA5

KESTÄVÄ TULEVAISUUS JA TIEDE (2 OP)

Syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RUA4:n jälkeen.

RUA6

RUOTSIN KIELI JATKO-OPINNOISSA JA TYÖELÄMÄSSÄ (2 OP)

Syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä myös muualla kuin Suomessa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpäiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RUA5:n jälkeen.

RUA7

YMPÄRISTÖ JA KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA (2 OP)

Käsitellään erilaisista globaaleista ympäristökysymyksistä ja kestävästä elämäntavasta käytäviin keskusteluihin ruotsin kielellä. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta opintojaksossa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä. Harjoitellaan tiedonhakua ja vuorovaikutustilanteita sekä laajennetaan ilmaisuvarastoa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen jälkeen.

RUA8

VIESTI JA VAIKUTA PUHUEN (2 OP)

Syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kerra-

taan oppimäärän pakollisilla opintojaksoilla käsiteltäviä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja suullisen kokeen perusteella.

S: Suositellaan, että opiskelija on suorittanut vähintään neljä pakollista opintojaksoa ennen osallistumista.

RUA9

PÅ SLUTRAKAN – YO-KOKEESEEN KERTAAMINEN

Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen ja harjoitellaan monipuolisesti sen eri osa-alueita.

A: Numeroarvosana.

S: Opintojakso on tarkoitettu 3. vuosikursin opiskelijoille.

Pakollinen

RUB1+2, RUB3, RUB4, RUB5

Valtakunnallinen valinnainen

RUB6, RUB7

Koulukohtainen valinnainen

RUB8

B1-taso

RUB1+2

MINÄ RUOTSINOPPIJANA (4 OP)

RUB1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

Pohditaan ruotsin kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.

RUB12 RUOTSIN KIELI ARJESSANI (3 op)

Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmisuhteilla on ihmisen elämässä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä.

RUB3

KULTTUURI JA MEDIAT (2 OP)

Vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkittamista ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RUB1+2:n jälkeen.

RUB4

YMPARISTOMME (2 OP)

Kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa

ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuuri-
sesti moninainen elinympäristö sekä yhteis-
kunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastel-
laan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy
erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja
kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavak-
si RUB3:n jälkeen.

RUB5

OPISKELU- JA TYÖELÄMÄ (2 OP)

Harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuoro-
vaikutustaitoja sekä pohditaan jatko-opinto-
ja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan
mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä
ruotsin kielellä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy
erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja
kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavak-
si RUB4:n jälkeen.

RUB6

VIESTI JA VAIKUTA PUHUEN (2 OP)

Syvennetään taitoa tuottaa kieltä suulli-
sesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja
rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumi-
sen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmis-
telua edellyttävää suullista tuottamista.
Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen
tuottaman suullisen kielitaidon kokeen tai
erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen
suorittaminen. Kerrataan oppimäärän pa-
kollisilla opintojaksoilla käsiteltyjä aihepii-
rejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden
tarpeiden mukaan.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy
erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja
suullisen kokeen perusteella.

S: Suoritetaan pakollisten opintojaksojen
jälkeen.

RUB7

KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA (2 OP)

Syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin
kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutus-
tilanteissa ja erilaisille yleisöille. Jatketaan
oppimäärän pakollisten opintojaksojen
teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen
sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä
elämäntavan näkökulmasta ottaen huomi-
oon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen
kohteet.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy
erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja
kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavak-
si pakollisten opintojaksojen jälkeen.

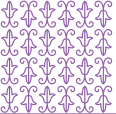
RUB8

PÅ SLUTRAKAN - YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen ja har-
joitellaan monipuolisesti sen eri osa-alueita.

A: Numeroarvosana.

S: Opintojakso on tarkoitettu 3. vuosikurs-
sin opiskelijoille.

ENGLANTI

vieraat kielet

Englanti on maailmankieli, lingua franca. Se on mm. kaupan, kulttuurin ja teknii-
kan tärkein kieli ja tärkein työkalu kansainvälisessä asioinnissa. Englantia äidin-
kielenään puhuu n. 400 miljoonaa ihmistä ja toisena kielenään 150–375 miljoonaa.
Englantia vieraana kielenä puhuu jopa miljardi ihmistä.

Englannin osaaminen on edellytys monissa jatko-opinnoissa sekä kotimaassa
että ulkomailla. Digitalisoituvassa maailmassa englannin hallinta on välttämätön-
tä, ja englannilla on myös keskeinen rooli monen vapaa-ajalla.

Kaikissa englannin kielen opintojaksoissa harjoitellaan sekä suullista että kirjal-
lista vuorovaikutusta, mutta painotukset vaihtelevat opintojaksoittain.

Pakollinen

**ENA1, ENA2, ENA3, ENA4,
ENA5, ENA6**

Valtakunnallinen valinnainen

ENA7, ENA8

Koulukohtainen valinnainen

ENA9

A-taso

ENA1+2

KIELI MEILLÄ JA MAAILMALLA (4 OP)

ENA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin
rakentaminen (1 op)

Opintojakso johdattaa peruskoulusta lukion
englantiin ja vahvistaa sanaston ja perusra-
kenteiden hallintaa. Painotetaan opiskelu-
taitojen vankentamista ja oman osaamisen
kehittämistä yksin sekä vuorovaikutuksessa
muiden kanssa. Pohditaan maailman kie-
lellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä
globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä
kasvattaa kulttuurista osaamista. Käsitel-
tävät aihepiirit liittyvät opiskeluun, nuoren
elämänpäiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

ENA2 Kieli globaalissa maailmassa ja
vuorovaikutusosaaminen (3 op)

Harjoitellaan vuorovaikutusta kieli- ja
kulttuurirajoja ylittävissä tilanteissa sekä
eri medioissa. Käsitellään ihmissuhteisiin ja

hyvinvointiin liittyviä teemoja.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy
kokeen/kokeiden, tuotosten sekä muun aktii-
visuuden perusteella.

S: Suoritetaan ensimmäisenä. Opintojak-
soa ei voi suorittaa itsenäisesti.

ENA3

KIELI JA KULTTUURI LUOVAN
ILMAISUN VÄLINEENÄ (2 OP)

Laajennetaan ja syvennetään opiskelijan
monilukutaitoa. Tehdään eri tekstilajien
tuotoksia painottaen kielellistä tarkkuut-
ta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset
ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova
toiminta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy
kokeen/kokeiden, tuotosten sekä muun aktii-
visuuden perusteella.

S: Suoritetaan ENA2:n jälkeen.

ENA4

KIELI VAIKUTTAMISEN VÄLINEENÄ (2 OP)

Kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytyihin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia kuten ihmisoikeuskesymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy kokeen/kokeiden, tuotosten sekä muun aktiivisuuden perusteella.

S: Suoritetaan ENA3:n jälkeen.

ENA5

KESTÄVÄ TULEVAISUUS JA TIEDE (2 OP)

Syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuuden visioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista sekä englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy kokeen/kokeiden, tuotosten sekä muun aktiivisuuden perusteella.

S: Suoritetaan ENA4:n jälkeen.

ENA6

KIELI JATKO-OPINNOISSA JA TYÖELÄMÄSSÄ (2 OP)

Syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään

talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämäntapaan, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy kokeen/kokeiden, tuotosten sekä muun aktiivisuuden perusteella.

S: Suoritetaan ENA5:n jälkeen.

ENA7

YMPÄRISTÖ JA KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA (2 OP)

Syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Jatketaan oppimäärän pakollisten opintojaksojen teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy kokeen/kokeiden, tuotosten sekä muun aktiivisuuden perusteella.

S: Opintojakson voi suorittaa 2. lukuvuoden lopussa tai 3:n alussa.

ENA8

VIESTI JA VAIKUTA PUHUEN (2 OP)

Syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kerrataan oppimäärän pakollisissa opintojaksoissa käsitellyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy kokeen/kokeiden, tuotosten sekä muun aktiivisuuden perusteella.

S: Opintojakson voi suorittaa 2. tai 3. lukuvuonna.

ENA9

THE FINAL TOUCH – YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen. Runsailla erilaisilla tehtävätyypeillä, nykyistä yo-koetta mukaillen, parannetaan valmiuksia suoriutua hyvin ylioppilaskokeessa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy kokeen/kokeiden, tuotosten sekä muun aktiivisuuden perusteella.

S: Suoritetaan pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen jälkeen.

Ranska on kansainvälinen, ympäri maailmaa käytetty kieli, jota puhuu yli 200 miljoonaa ihmistä viidessä maanosassa. Ranskankielisiin maihin lukeutuu 68 valtiota, minkä lisäksi ranska on englannin jälkeen eniten opiskeltu vieras kieli maailmassa. Ranskan kieli avaa ovet taiteen ja muodin maailmaan, ja se on tärkeä turismin kieli, onhan Ranska maailman suosituin matkailukohde. Ranska on yksi EU:n virallisista kielistä ja sitä tarvitaan mm. Brysselissä ja Strasbourgissa. Ranskan kielen osaamisesta voikin olla suurta etua työmarkkinoilla. Lisäksi toisen kulttuurin ja ajattelutavan tunteminen antaa monipuolisemman käsityksen maailmasta. Ranskan kielen osaaminen avaa ovet uuteen maailmaan.

Pakollinen

RAA1+2, RAA3, RAA4, RAA5, RAA6

Valtakunnallinen valinnainen

RAA7, RAA8

Koulukohtainen valinnainen

RAA9

A-taso

RAA1+2

KIELI MEILLÄ JA MAAILMALLA (4 OP)

RAA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

Kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia ranskankielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

RAA2 Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (3 op)

Harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisessä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia

aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä.

RAA3

KIELI JA KULTTUURI LUOVAN ILMAISUN VÄLINEENÄ (3 OP)

Laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ranskankieliset mediat sekä luova toiminta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RAA1+2:n jälkeen.

RAA4

KIELI VAIKUTTAMISEN VÄLINEENÄ (2 OP)

Kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta ranskan kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytyihin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia kuten ihmisoikeus-symyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Suositellaan suoritettavaksi RAA3:n jälkeen.

RAA5

KESTÄVÄ TULEVAISUUS JA TIEDE (2 OP)

Syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RAA4:n jälkeen.

RAA6

KIELI JATKO-OPINNOISSA JA TYÖELÄMÄSSÄ (2 op)

Syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpäiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Suositellaan suoritettavaksi RAA5:n jälkeen.

RAA7

YMPÄRISTÖ JA KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA (2 OP)

Syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ranskan kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Jatketaan oppimäärän pakollisten opintojaksojen teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen jälkeen.

RAA8

VIESTI JA VAIKUTA PUHUEN (2 OP)

Syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen

sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kertaan oppimäärän pakollisilla opintojaksoilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja suullisen kokeen perusteella.

S: Suositellaan, että opiskelija on suorittanut vähintään neljä pakollista opintojaksoa ennen osallistumista.

Yläkoulussa B2-ranskaa opiskelleet voivat osallistua opintojaksoihin RAB3-opintojaksosta alkaen.

RAA9

KERTAUSTA YLIOPPILASKOKEESEEN (2 OP)

Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen. Runsailla erilaisilla tehtävyytyypeillä, nykyistä yo-koetta mukaillen, parannetaan valmiuksia suoriutua hyvin ylioppilaskokeessa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen jälkeen.

Valtakunnallinen valinnainen

RAB1-RAB3

Koulukohtainen valinnainen

RAB9

B2- ja B3-taso

RAB1

PERUSTASON ALKEET 1 (2 OP)

Tutustutaan ranskan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä.

RAB2

PERUSTASON ALKEET 2 (2 OP)

Harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompen-

saatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RAB1:n jälkeen.

RAB3

PERUSTASON ALKEET 3 (2 OP)

Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RAB2:n jälkeen.

RAB4

PERUSTASO 1 (2 OP)

Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RAB3:n jälkeen.

RAB5

PERUSTASO 2 (2 OP)

Opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RAB4:n jälkeen.

RAB6

PERUSTASO 3 (2 OP)

Vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan ranskankielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankoh-
taisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökul-
masta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RAB5:n jälkeen.

RAB7

PERUSTASO 4 (2 OP)

Kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RAB6:n jälkeen.

RAB8

PERUSTASO 5 (2 OP)

Jatketaan keskusteluharjoituksia ja ker-
rataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden
mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin
osallistua kansainväliseen yhteistyöhön.
Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista
asuinympäristöistä sekä kestävästä elämän-
tavasta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi RAB7:n jälkeen.

RAB9

YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen. Runsailla erilaisilla tehtävyytyypeillä, nykyistä
yo-koetta mukaillen, parannetaan valmiuk-
sia suoriutua hyvin ylioppilaskokeessa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen jälkeen.

Saksaa äidinkielenään puhuvia on yli 100 miljoonaa. Kun osaat saksaa

- opiskelumahdollisuudet mm. Saksan yliopistoissa paranevat. Saksa myöntää myös apurahoja ulkomaalaisille opiskelijoille. Saksalla on monenlaista koululais- ja opiskelijavaihtoa useiden maiden kanssa.
- saksan kieli avaa ovet tieteisiin ja taiteisiin.
- ymmärrät saksankielisten maiden ihmisten elämää ja kulttuuria paremmin.
- työmahdollisuudet paranevat sekä Suomessa että ulkomailla, erityisesti Keski-Euroopassa.
- matkailuelämykset myös muualla Euroopassa kuin Saksassa syvenevät.

Pakollinen

**SAA1+2, SAA3, SAA4,
SAA5, SAA6**

Valtakunnallinen valinnainen

SAA7, SAA8

Koulukohtainen valinnainen

SAA9

A-taso

SAA1+2

KIELI MEILLÄ JA MAAILMALLA (4 OP)

SAA1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

Kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita kielen opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi sekä autenttisia saksankielisiä kielenkäyttöympäristöjä. Pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin.

SAA2 Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen (3 op)

Harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa

vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen, myös kansainvälisissä kontekstissa. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä.

SAA3

KIELI JA KULTTUURI LUOVAN ILMAISUN VÄLINEENÄ (3 OP)

Laajennetaan ja syvennetään monilukutaitoa. Tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, saksankieliset mediat sekä luova toiminta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAA1+2:n jälkeen.

SAA4

KIELI VAIKUTTAMISEN VÄLINEENÄ (2 OP)

Kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta saksan kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytyihin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskesymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAA3:n jälkeen.

SAA5

KESTÄVÄ TULEVAISUUS JA TIEDE (2 OP)

Syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy

erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAA4:n jälkeen.

SAA6

KIELI JATKO-OPINNOISSA JA TYÖELÄMÄSSÄ (2 OP)

Syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana.

Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpäiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Suositellaan suoritettavaksi SAA5:n jälkeen.

SAA7

YMPÄRISTÖ JA KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA (2 OP)

Syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Käsitellään eri tekstilajien tekstejä kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Jatketaan oppimäärän pakollisten opintojaksojen teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen jälkeen.

SAA8

VIESTI JA VAIKUTA PUHUEN (2 OP)

Syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kertaan oppimäärän pakollisilla opintojaksoilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja suullisen kokeen perusteella.

S: Suositellaan, että opiskelija on suorittanut vähintään neljä pakollista opintojaksoa ennen osallistumista.

Yläkoulussa B2-saksaa opiskelleet voivat osallistua opintojaksoihin SAB3-opintojaksosta alkaen.

B2- ja B3-taso

SAB1

PERUSTASON ALKEET 1 (2 OP)

Tutustutaan opiskeltavan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä.

SAA9

YLIOPPILASKOKEESEEN

KERTAAMINEN (2 OP)

Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen. Runsailla erilaisilla tehtävätyypeillä, nykyistä yo-koetta mukaillen, parannetaan valmiuksia suoriutua hyvin ylioppilaskokeessa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen jälkeen.

Valtakunnallinen valinnainen

SAB1-SAB8

Koulukohtainen valinnainen

SAB9

SAB2

PERUSTASON ALKEET 2 (2 OP)

Harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensointikeinoja ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAB1:n jälkeen.

SAB3

PERUSTASON ALKEET 3 (2 OP)

Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAB2:n jälkeen.

SAB4

PERUSTASO 1 (2 OP)

Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAB3:n jälkeen.

SAB5

PERUSTASO 2 (2 OP)

Opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAB4:n jälkeen.

SAB6

PERUSTASO 3 (2 OP)

Vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan saksankielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAB5:n jälkeen.

SAB7

PERUSTASO 4 (2 OP)

Kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAB6:n jälkeen.

SAB8

PERUSTASO 5 (2 OP)

Jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi SAB7:n jälkeen.

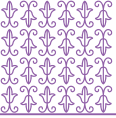
SAB9

YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen. Runsailla erilaisilla tehtävätyypeillä, nykyistä yo-koetta mukaillen, parannetaan valmiuksia suoriutua hyvin ylioppilaskokeessa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen jälkeen.

ESPANJA

vieraat kielet

Espanja on maailman neljänneksi puhutuin kieli ja 21 valtion virallinen kieli. Äidinkielenään espanjaa puhuu n. 450–500 miljoonaa ihmistä. Espanjan kieli avaa ovet Latinalaiseen Amerikkaan ja Espanjaan, niissä matkustamiseen, opiskeluun ja työntekoon. Espanjan ääntäminen on helppoa, sanasto kiehtovaa ja kommunikointi espanjankielisten kanssa rentoa ja mukavaa.

Valtakunnallinen valinnainen

EAB1-EAB8

Koulukohtainen valinnainen

EAB9

B3-taso

EAB1

PERUSTASON ALKEET 1 (2 OP)

Tutustutaan espanjan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä.

EAB2

PERUSTASON ALKEET 2 (2 OP)

Harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opetellaan lisää kompensatiokeinojen ja muiden viestintästrategioiden käyttöä.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi EAB1:n jälkeen.

EAB3

PERUSTASON ALKEET 3 (2 OP)

Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi EAB2:n jälkeen.

EAB4

PERUSTASO 1 (2 OP)

Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ulkomailla.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi EAB3:n jälkeen.

EAB5

PERUSTASO 2 (2 OP)

Opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy erilaisten tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi EAB4:n jälkeen.

EAB6

PERUSTASO 3 (2 OP)

Vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan espanjankielisen kielialueen tai -alueiden kulttuuri-ilmioihin ja medioihin ajankohdasta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi EAB5:n jälkeen.

EAB7

PERUSTASO 4 (2 OP)

Kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi EAB6:n jälkeen.

EAB8

PERUSTASO 5 (2 OP)

Jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerataan kielitietoa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi EAB7:n jälkeen.

EAB9

YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen. Runsailla erilaisilla tehtävätyypeillä, nykyistä yo-koetta mukaillen, parannetaan valmiuksia suoriutua hyvin ylioppilaskokeessa.

A: Numeroarvosana, joka määräytyy suoritettavien tehtävien, jatkuvan näytön ja kokeen/kokeiden perusteella.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen jälkeen.

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle ammatillisten ja korkeakouluopintojen edellyttämät matemaattiset valmiudet sekä matemaattinen yleissivistys. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Pakollinen

MAY1-MAA9

Valtakunnallinen valinnainen

MAA10-MAA12

Koulukohtainen valinnainen

MAA13-MAA17

Pitkä matematiikka

MAY1

LUVUT JA YHTALOT (2 OP)

Kerrataan ja täydennetään lukualueet, peruslaskutoimitukset, verrannollisuus ja prosenttilaskennan periaatteet. Opiskelija vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä ja yhtälön sekä yhtälöparien ratkaisemisesta. Kerrataan potenssit, potenssien laskusäännöt sekä juuret ja laajennetaan osaamista potenssiyhtälöihin.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat koe, kotitehtävät sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä.

MAA2

FUNKTIOT JA YHTALOT 1 (3 OP)

Opintojaksossa tutustutaan polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktioiden ominaisuuksiin ja niiden käyttöön ilmiöiden kuvaamisessa ja ongelmanratkaisussa. Jatketaan matematiikan opiskelussa tärkeiden työskentelytapojen harjoittelua. Keskeisiä sisältöjä ovat toisen ja korkeamman asteen

polynomiyhtälöt ja epäyhtälöt sekä tärkeimmät polynomien jaollisuuteen liittyvät laskusäännöt ja polynomifunktioiden kuvaajat.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 1. vuoden 2.–3. jaksoissa.

MAA3

GEOMETRIA (2 OP)

Harjaannutaan hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa. Opitaan muotoilemaan, perustelevaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita sekä ohjelmistoja tutkittaessa kuvien ja kappaleiden ominaisuuksia. Keskeisiä sisältöjä ovat kuvien ja kappaleiden yhdenmuotoisuus mittakaavan avulla sekä niiden pinta-alat ja tilavuudet, erilaiset kolmiot ja monikulmiot, sini- ja kosinilause sekä ympyrään liittyvät perusominaisuudet.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomi-

oidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 1. vuoden 3.–4 jaksoissa.

MAA4

ANALYYTTINEN GEOMETRIA JA VEKTORIT (3 OP)

Perehdytään geometriaan tasokoordinaatistossa ja luodaan analyyttisen geometrian menetelmiin tutustumalla yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille, kun geometrinen muoto ilmaistaan yhtälönä. Käsitellään vektorikäsite kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden, etäisyyksien, kulmien ja kuvioiden ominaisuuksien tulkinnassa sekä avaruuden suorat ja tasot. Käydään läpi yhteydet geometristen ja algebrallisten käsitteiden välillä: suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt, itseisarvo-yhtälöt ja -epäyhtälöt, yhtälöryhmät sekä pisteen etäisyys suorasta.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 1. vuoden 4.–5. jaksossa.

MAA5

FUNKTIOT JA YHTÄLÖT 2 (2 OP)

Opintojakso täydentää opintojaksossa MAA2 tehtyjä tarkasteluja, kun tutustutaan sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuuksiin ja niiden käyttöön ilmiöiden kuvaamisessa ja ongelmanratkaisussa. Opintojakso antaa mahdollisuudet ohjelmistojen monipuoliseen käyttöön, mm. kuvaajien hahmottamisessa, mallintamisessa sekä yhtälöiden ratkaisemisessa.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 2. vuonna.

MAA6+9

DERIVOINTIA JA TALOUSMATEMATIIKKA (4 OP)

MAA6 Derivaatta (3 op)

Tutustutaan derivaatan käsitteeseen funktion muutosnopeuden mittana ja opitaan hahmottamaan funktion ja sen derivaatta-funktion välinen yhteys sekä harjaannutaan käyttämään derivaattaa monipuolisesti funktioiden tutkimisessa sekä ääriarvo-ongelmien ratkaisemisessa. Aiheita ovat rationaaliyhtälö ja -epäyhtälö, funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta, polynomi- ja rationaalifunktion kuvaaja sekä derivaatan sovellukset ääriarvotehtävissä. Keskeisiä sisältöjä ovat myös sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat.

MAA9 Talousmatematiikka (1 op)

Käsitellään korko, koron korko, diskonttaus, talletukset, lainat ja muita laskelmia sekä taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 2. vuonna.

MAA7

INTEGRAALILASKENTA (2 OP)

Paneudutaan integraalilaskennan peruskäsitteisiin: integraalifunktioon ja määrättyyn integraaliin, perehdytään niiden väliseen yhteyteen sekä tutustutaan joihinkin integraalilaskennan sovelluksiin. Integraalilaskennan taitoja syvennetään opintojaksossa MAA12. Käsitellään integraalifunktion määritelmä, alkeisfunktioiden integraalifunktiot, määrätyn integraalin käsite ja sen sovelluksia pinta-alojen ja tilavuuksien laskemisessa.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 2. vuonna.

MAA8

TILASTOT JA TODENNÄKÖISYYS (2 OP)

Tutustutaan diskreetteihin tilasto- ja todennäköisyysjakaumiin ja opitaan havainnollistamaan niitä kuvaajin ja tunnusluvuin. Perehdytään kombinatorisiin menetelmiin ja todennäköisyyden laskusääntöihin ja opitaan hyödyntämään ohjelmistoja todennäköisyyksien laskemisessa. Sisällöt ovat diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma ja sen tunnusluvut, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, kombinatoriikka, todennäköisyyksien laskusäännöt, diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma ja sen odotusarvo sekä keskihajonta ja normaali-jakauma.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 3. vuonna.

MAA10

3D-GEOMETRIA (2 OP)

Syvennetään vektorilaskennan tuntemusta ja harjoitellaan käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa. Keskeisiä sisältöjä ovat piste, suora, taso ja kulma sekä kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa. Käsitellään myös avaruuskappaleisiin liittyviä ääriarvo- sekä integraalilaskennan sovelluksia.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 3. vuonna.

MAA11

ALGORITMIT JA LUKUTEORIA (2 OP)

Tutustutaan algoritmin käsitteeseen sekä opitaan toteuttamaan yksinkertaisia algoritmeja ohjelmoimalla. Perehdytään logiikan ja lukuteorian peruskäsitteisiin ja opitaan tutkimaan kokonaislukujen ominaisuuksia. Käydään läpi lukuteorian peruskäsitteet, kokonaislukujen jaollisuus jakoyhtälön ja kongruenssin avulla, Eukleideen algoritmi, aritmetiikan peruslause ja erilaisia todis-

tusmenetelmiä. Käsitellään polynomien jakoalgoritmi, iteroinnin käsite ja yhtälöiden numeerinen ratkaisu sekä erilaisia menetelmiä pinta-alojen approksimoinnissa.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 2. vuonna.

MAA12

ANALYYSI JA JATKUVA JAKAUMA (2 OP)

Syvennetään ymmärrystä analyysin peruskäsitteistä ja niihin liittyvistä menetelmistä sekä perehdytään jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen. Käsitellään jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia, käänteisfunktio, kahden muuttujan funktio, funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä sekä epäoleelliset integraalit.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 3. vuonna.

MAA13

ALGEBRA (2 OP)

Täydennetään niitä algebrallisia menetelmiä, joita on opiskeltu opintojaksoissa MAA2-MAA7. Käsitellään polynomi- ja eksponenttifunktioiden käytännön sovelluksia ja kuvaajia, yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisumenetelmiä ja lausekkeiden sieventämistä.

A: Suoritusmerkintä (S), ei loppukoetta.

S: Opintojakso suoritetaan 3. vuonna.

MAA14

MATEMATIIKAN TUKI (2 OP)

Harjoitellaan tehostetusti käynnissä olevien ja opiskeltujen valinnaisten ja pakollisten opintojaksojen sisältöihin liittyviä laskumenetelmiä ja sovelluksia.

A: Suoritusmerkintä (S).

S: Opintojakson voi suorittaa joustavasti milloin tahansa lukio-opintojen aikana

osallistumalla säännöllisesti viikoittaiseen matematiikkapajaan.

MAA15

YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Tavoitteena on syventää opiskelijan kokonaisnäkemystä lukiomatematiikan käyttömuodoista ja harjaannuttaa häntä käyttämään integroidusti eri opintojaksoissa opiskeltuja tietoja ja taitoja. Keskeisenä sisältönä on pakollisten opintojaksojen syventävä kertaus, valikoitujen ylioppilastehtävien tekeminen sekä laaja-alaisen sovellustehtävien ratkaiseminen kiinnittäen erityisesti huomiota ratkaisumenetelmien valintaan.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 3. vuonna.

MAA16

TEHOLASKENTAA (2 OP)

Valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin käymällä läpi aikaisempien vuosien matematiikan yo-kokeita ja kertausmateriaaleja ja ratkaisemalla laajoja sovellustehtäviä.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan koe, tuntityöskentely ja kotitehtävät.

S: Opintojakso suoritetaan 3. vuonna. Koikeena on valtakunnallinen prelinäärikoe.

MAA17

MATEMATIIKKA JA FILOSOFIA (2 OP)

Syvennetään tietoja matematiikasta ja filosofiasta yhteisenä tieteenalana. Perehdytään matemaattisen todistamisen logiikkaan ja matematiikan filosofiaan.

A: Suoritusmerkintä (S).

Lyhyt matematiikka

Lyhyen matematiikan opetuksen pyrkimyksenä on kehittää opiskelijoiden yleisiä kansalaisvalmiuksia matemaattisen tiedon hankkimisessa, käsittelyssä ja ymmärtämisessä sekä matematiikan käytössä elämän eri tilanteissa. Lisäksi tähdätään yleisten jatko-opintovalmiuksien antamiseen lähinnä humanistisia, yhteiskuntatieteellisiä ja kaupallisia aloja varten.

Pakollinen
MAY1-MAB7

Valtakunnallinen valinnainen
MAB8, MAB9

Koulukohtainen valinnainen
MAB10, MAB11

MAY1

LUVUT JA LUKUJONOT (2 OP)

Kerrataan ja täydennetään lukualueet, peruslaskutoimitukset, verrannollisuus ja prosenttilaskennan periaatteet. Opiskelija vahvistaa ymmärrystään funktion käsit-

teestä ja yhtälön sekä yhtälöparien ratkaisemisesta. Kerrataan potenssit, potenssien laskusäännöt sekä juuret ja laajennetaan osaamista potenssiyhtälöihin.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat

koe, kotitehtävät sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso suoritetaan ensimmäisenä.

MAB2

LAUSEKKEET JA YHTÄLÖT (2 OP)

Opintojakson keskeisinä sisältöinä ovat ongelmien muotoileminen yhtälöiksi ja yhtälöiden ratkaiseminen. Ensimmäisen asteen yhtälön lisäksi perehdytään toisen asteen yhtälöön kuten myös toisen asteen polynomifunktion kuvaajan tutkimiseen. Lisäksi tutustutaan aritmeettiseen ja geometriseen lukujonoon sekä niiden summiin.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat koe, kotitehtävät sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso suoritetaan 1. vuonna MAY1:n jälkeen.

MAB3

GEOMETRIA (2 OP)

Keskeisiä sisältöjä ovat kuvioden yhdenmuotoisuus, suorakulmaisen kolmion trigonometria, Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause, kuvioden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen sekä geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat koe, kotitehtävät sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso suoritetaan 1. vuonna MAB2:n jälkeen.

MAB4

MATEMAATTISIA MALLEJA (2 OP)

Opintojaksossa opiskellaan lineaarinen ja eksponentiaalinen malli sekä niiden soveltaminen, potenssiyhtälön ratkaiseminen, eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla sekä mallien arviointi.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat koe, kotitehtävät sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso suoritetaan 2. vuonna.

MAB5

TILASTOT JA TODENNAKOISYYS (2 OP)

Keskeisiä sisältöjä ovat diskreettien tilastolisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen, regression ja korrelaation käsitteet, havainto ja poikkeava havainto, ennusteiden tekeminen, kombinatoriikka, todennäköisyyden käsite sekä todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttö.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat koe, kotitehtävät sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso suoritetaan 2. vuonna.

MAB6+7

TALOUSMATEMATIIKKA (2 OP)

MAB6 Talousmatematiikan alkeet (1 op)

Vahvistetaan prosenttilaskennan taitoja ja tutustutaan talousmatematiikan peruskäsitteistä indekseihin, korkoon, verotukseen ja valuuttamuunnoksiin.

MAB7 Talousmatematiikka (1 op)

Keskeisiä sisältöjä ovat koronkorko, diskonttaus, talletukset, lainat sekä taloudellisiin tilanteisiin soveltuvat matemaattiset mallit, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat koe, kotitehtävät sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso suoritetaan 2. vuonna.

MAB8

MATEMAATTINEN ANALYYSI (2 OP)

Käsitellään graafisia ja numeerisia menetelmiä, polynomifunktion derivaatta, polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen sekä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat koe, kotitehtävät sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso suoritetaan 2. vuonna.

MAB9

TILASTOT JA TODENNÄKOISYYSJAKAUMAT (2 OP)

Tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittelytaitojaan. Keskeiset sisällöt ovat normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet, toistokoe, binomijakauma ja luottamusvälin käsite.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat koe, kotitehtävät sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso suoritetaan 3. vuonna.

MAB10

YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Opiskelija saa kokonaiskuvan matematiikan eri osa-alueista. Opintojaksossa kerrataan pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeiset sisällöt.

A: Numeroarvosana, johon vaikuttavat koe sekä tuntityöskentely.

S: Opintojakso voidaan suorittaa opintojaksojen MAY1–MAB9 jälkeen.

MAB11

TEHOLASKENTA (2 OP)

Valmentaudutaan ylioppilaskirjoituksiin käymällä läpi aikaisempien vuosien lyhyen matematiikan yo-kirjoituksia.

A: Opintojakso arvioidaan tuntityöskentelyn ja preliminäärikokeen perusteella.

S: Opintojakso suoritetaan 3. vuonna opintojakson MAB10 jälkeen.

OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN

Vaihdettaessa matematiikan oppimäärää pitkästä lyhyeen noudatetaan hyväksi lukemises- sa seuraavia vastaavuuksia: MAA2=MAB2, MAA3=MAB3, MAA6=MAB8, MAA8=MAB5 ja MAA9=MAB7. Tasoa vaihdettaessa suoritettujen opintojaksojen arvosanat säilyvät entisellään. Hylätyt opintojaksot (arvosana 4) poistuvat opintorekisteristä oppimäärän vaihtamisen yhteydessä, ellei niille löydy lyhyen matematiikan oppimäärän puolelta vastaavuutta. Opetussuunnitelmassa voidaan määrätä myös lisänäyttöjä etenkin opintojakson arvosanaa uudelleen arvioitaessa.

Biologia

Biologiassa tutkitaan elämää sen kaikilla tasoilla. Tavoitteena on herättää opiskelijan kiinnostus bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Biologia on luonnontiede, ja sen tarkoitus on auttaa opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä. Opiskelija ymmärtää, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia käytetään niin monimuotoisuuden säilyttämisessä, lääketieteessä, teollisuudessa kuin maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa ymmärtämään biotieteiden mahdollisuudet ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Pakollinen
BI1, BI2, BI3

Valtakunnallinen valinnainen
BI4, BI5, BI6

Koulukohtainen valinnainen
BI7, BI8, BI9

BI1

ELÄMÄ JA EVOLUUTIO (2 OP)

Opintojaksossa tutustutaan elämän tunnusmerkkeihin ja elämää ylläpitäviin tekijöihin, elämän historiaan ja lajien kehitykseen ensimmäisten solujen synnystä tähän päivään. Keskeisin teema on luonnonvalinnan teoria sekä muut lajien syntyyn vaikuttavat tekijät. Biologinen tutkimus tulee tutuksi pienimuotoisen tutkimuksen avulla. Arviointi perustuu kokeeseen sekä jakson aikana toteutettaviin harjoituksiin, kuten kirjoitusharjoitukseen, tutkimukseen tai luovaan projektiin.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

BI2+3

EKOLOGIA JA YMPÄRISTÖ (2 OP)

Opintojakso koostuu kahdesta 1 opintopisteen kokonaisuudesta: BI2 Ekologian perusteet sekä BI3 Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin.

Perehdytään ekologian perusteisiin lajitasolta biosfääriin tutustuen abioottisten ja bioottisten tekijöiden vaikutuksiin lajien ekolokeroon, populaatioihin ja elöyhteisöihin ja biomeihin. Ekosysteemien toiminnan periaatteet, kuten aineiden kierto ja energian virtaus, ovat opintojakson keskeisiä aiheita.

Luonnon monimuotoisuus ja sen merkitys ekosysteemipalveluiden säilymisessä on keskeistä opintojakson BI3-osassa. Opintojaksossa ymmärretään, miten ilmastonmuutos, rehevöityminen, happamoituminen sekä ympäristömyrkyt vähentävät biodiversiteettiä ja miten ne ovat muuttaneet ja muuttavat ekosysteemejä. Samalla opitaan, miten näitä ympäristöongelmia voidaan ehkäistä ja korjata. Seurataan ympäristöaiheisia uutisia sekä ajankohtaisia ilmiöitä. Arviointi perustuu kokeeseen sekä jakson aikana toteutettaviin harjoituksiin, kuten kirjoitusharjoitukseen, tutkimukseen tai luovaan projektiin.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

BI4

SOLU JA PERINNÖLLISYYS (2 OP)

Opintojaksossa perehdytään pienimmän elävän yksikön, solun, rakenteeseen ja toimintaan. Keskeisinä sisältöinä ovat solun toiminnan säätely DNA:n geenien kautta, geenien merkitys solulle ja proteiinien valmistus solussa, solun energia-aineenvaihdunta, erilaisten solujen jakautuminen ja synty, solukalvon toiminta ja aineiden pitoisuuksien säätely solussa sekä erilaisten solujen rakenteet. Opitaan myös perinnöllisyyden perusteet.

Arviointi perustuu kokeeseen sekä jakson aikana toteutettaviin harjoituksiin, kuten kirjoitusharjoitukseen, tutkimukseen tai luovaan projektiin.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

BI5

IHMISEN BIOLOGIA (2 OP)

Opintojaksossa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan tutustumalla ihmisen keskeisimpien elintoimintojen rakenteisiin, toimintoihin ja tehtäviin. Keskeisiä sisältöjä ovat hermosto ja umperitysjärjestelmä ja näiden säätely, verenkierto- ja hengityselimistön sekä ruoansulatus- ja erityselimistön toiminta ja merkitys, aistit, immuunipuolustus sekä lisääntyminen ja yksilönkehitys. Arviointi perustuu kokeeseen sekä jakson aikana toteutettaviin harjoituksiin, kuten kirjoitusharjoitukseen, tutkimukseen tai luovaan projektiin.

A: Numeroarvosana.

S: On suositeltavaa käydä BI4 ensin.

BI6

BIOTEKNIikka JA SEN SOVELLUKSET (2 OP)

Opintojaksossa perehdytään mikrobien rakenteeseen ja toimintaan sekä tutustutaan geeniteknikan menetelmiin, kuten geenisaksiin ja kloonaukseen. Keskeisiä

sisältöjä ovat bakteerit ja virukset ja niiden rakenteet, lisääntyminen ja geenien toiminta, geeniteknikan perusmenetelmät sekä biotekniikan sovellukset lääketieteessä, biodiversiteetin suojelussa ja teollisuudessa. Toteutetaan useita käytännön töitä, kuten elintarvikkeiden valmistusta mikrobeja hyödyntämällä, bakteerien viljelyä sekä DNA:n eristäminen. Arviointi perustuu kokeeseen sekä jakson aikana toteutettaviin harjoitukseen, kuten kirjoitusharjoitukseen, tutkimukseen tai luovaan projektiin.

A: Numeroarvosana.

S: Opintojakso BI4 on suoritettava ensin.

BI7

BIOLOGIAN KERTAUS (2 OP)

Opintojaksossa kerrataan biologian opintojaksojen 1-6 keskeisimmät aiheet sekä syvennetään ymmärrystä biologian eri aiheiden välillä. Harjoitellaan vastaamaan ylioppilaskokeen tehtäviin, yhdistämään biologian ilmiöitä ainerajojen yli sekä soveltamaan biologian ilmiöitä arjen ilmiöihin. Laaditaan oma ylioppilaskoetasoinen kysymys ja vastataan siihen. Suoritus perustuu opintojakson aikana tehtyihin tehtäviin.

A: Suoritusmerkintä.

S: Suoritetaan opintojaksojen BI1-6 jälkeen.

BI8

BIOLOGIAN TUTKIMUS (2 OP)

Opintojakso suoritetaan toteuttamalla itsenäisesti biologinen tutkimus tai tutkielma vapaavalintaisesta aiheesta tai kokoamalla sähköinen eliökokoelma suomalaista lajeista. Opettaja ohjaa opiskelijaa tarpeen mukaan aiheen valitsemisessa, aiheen rajaamisessa sekä tutkielman rakenteessa ja toteutuksessa tai kokoelman keräämisessä. Eliökokoelman kerääminen valmistaa hyvin biologian yo-kirjoituksiin.

A: Suoritusmerkintä.

S: Pakollisten opintojaksojen BI1-3 jälkeen. Keskustele opettajan kanssa.

BI9

SUOMEN LUONTO JA MONIMUOTOISUUS (2 OP)

Opintojaksossa syvennetään pakollisten opintojaksojen teemoja monimuotoisuudesta, ekosysteemipalveluista sekä ihmisen vaikutuksista luontokatoon. Opintopakso toteutetaan opintomatkana. Kohde voi vaihdella. Kohteen mukaan opintojaksoon voidaan sisällyttää muita kestävän kehityksen teemoja sosiaaliseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen kestävyYTEEN liittyen. Opiskelijat tuottavat opintojakson teemaan liittyvän projektin. Opintopakso soveltuu sekä biologian että maantieteen yo-kirjoittajille.

A: Suoritusmerkintä.

S: Pakollisten BI1-3:n jälkeen.

Elämäkatsomustieto

Elämäkatsomustieto tukee opiskelijan elämäkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämäkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

ET:n lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämis-maailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa tarkastelemaan aktiivisesti omaa elämäkatsomustaan. Samalla tutkitaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

ET on leimallisesti monitieteinen oppiaine. Sen tiedeperustaan kuuluu ihmis-, kulttuuri- ja yhteiskuntatieteitä sekä filosofiaa. Katsomuskysymyksiä tarkastellaan myös muiden tieteenalojen näkökulmasta. ET kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja.

Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta sekä elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Poikkitieteellisyytensä ansiosta ET luo pohjaa erityisesti kaikkien humanistis-yhteiskunnallisten alojen jatko-opintoihin, mutta ET-opinnot sivuavat myös muiden tieteenalojen kysymyksiä. Samoin avautuu näkökulmia taito- ja taideaineiden opiskeluun.

Pakollinen *Valtakunnallinen valinnainen*
ET1, ET2 **ET3, ET4, ET5, ET6**

ET1

MINÄ JA HYVÄ ELÄMÄ (2 OP)

Opintojaksossa tutkitaan, mikä on ihminen ja mitä on hyvä elämä. Samalla käsitellään yksilön minuutta, elämäkatsomusta, maailmankatsomusta ja maailmankuvaa. Samoin perehdytään ihmisen identiteetin rakentumiseen niin yksilönä kuin osana erilaisia yhteisöjä. Tarkastelun kohteena ovat myös ihmisen olemisen peruskysymykset, kuten missä määrin voimme hallita omaa elämäämme ja millaiset asiat vaikuttavat valintoihimme. Näitä teemoja lähestytään poikkitieteellisesti eri näkökulmista.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

ET2

MINÄ JA YHTEISKUNTA (2 OP)

Opintojakson keskiössä on yhteisöllisyyden merkitys ihmisyydelle ja omalle identiteetille. Miten erilaiset yhteisöt vaikuttavat yksilöihin, ja vastaavasti miten yksilö voi vaikuttaa yhteisöjen toimintaan? Yksi keskeinen teema on ympäristön tarjoaman informaation kriittinen tarkastelu. Yhteiskunnallisten rakenteiden, ideologioiden sekä vallan eri muotojen hahmottaminen on oleellinen osa kriittistä ajattelua. Opintojaksossa käsitellään myös ihmisarvoa, ihmisoikeuksia, oikeudenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä kestävää tulevaisuutta.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

ET3

KULTTUURIT (2 OP)

Opintojaksossa perehdytään kulttuurin merkitykseen ihmisyydelle ja annetaan välineitä kulttuurisen identiteetin rakentamiseen. Keskeisiä teemoja ovat kulttuurin käsite ja merkitys, erilaiset teoriat kulttuurien kehityksestä sekä kulttuurien vuorovaikutus. Myös tapakulttuurin muotoja, kulttuurista itseilmaisua sekä suomalaisen kulttuurin ja identiteetin historiallista rakentumista käsitellään. Esillä on myös etnosentrismin, rasismin sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

ET4

KATSOMUKSET (2 OP)

Opintojaksossa perehdytään maailman- ja elämäntutkimuksen sekä maailmankuvan käsitteisiin sekä arvioidaan niihin liittyviä perusteita. Tutkitaan ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutumista ja katsomusten historiaa. Tarkastellaan erilaisia maailmankatsomuksia ja niiden ilmenemistä politiikassa, kulttuurissa, moraalissa ja elämäntavoissa. Pohditaan oman elämäntutkimuksen taustalla olevia historiallisia kehityskulkuja.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

ET5

USKONNOT JA USKONNOTTOMUUS (2 OP)

Opintojaksossa tutkitaan erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä perehdytään niiden rakentumiseen ja monimuotoisuuteen. Käsiteltäviä teemoja ovat uskonnollisuuden erilaiset ilmenemis muodot, uskontokritiikki, uskonnottomuus, sekulaari humanismi, ateismi ja agnostismi. Esillä ovat katsomusten suhde moraaliin, kulttuuriin, yhteiskuntaan, politiikkaan ja tieteeseen. Samalla tutustutaan uskontojen ja uskonnottomuuden tutkimukseen.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

ET6

TULEVAISUUS (2 OP)

Opintojaksossa tutustutaan tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä hahmotetaan erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen. Samalla pyritään arvioimaan, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, talouteen, kulttuuriin ja ympäristöön. Käsiteltäviä ilmiöitä ovat esimerkiksi digitalisaatio, tekoäly, robotiikka, geeniteknologia ja ekologiset muutokset. Pohditaan yksilön valintojen ja yhteistyön merkitystä tulevaisuuden muovaajina. Käsitellään myös erilaisia dystopioita ja utopioita.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

Filosofia

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan järkipärisesti ja kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja. Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä.

Filosofian opiskelu harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Se kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä.

Koska filosofiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, filosofian opiskelu johdattaa muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä myös kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa luottamusta omiin ajattelutaitoihin. Samalla filosofia auttaa sietämään epävarmuutta.

Filosofian opiskelu edistää yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa siirtymistä jatko-opintoihin alasta riippumatta. Filosofian tuntemus vahvistaa yleissivistystä.

Pakollinen
F11, F12

Valtakunnallinen
valinnainen
F13, F14

Koulukohtainen
valinnainen
F15, F16

F11

JOHDATUS FILOSOFISEEN AJATTELUUN (2 OP)

Opintojakson keskeisin kysymys kuuluu: mitä filosofia on? Tätä selvitetään tutkimalla filosofisen ajattelun luonnetta sen keskeisten kysymysten kautta, esimerkiksi pohtimalla hengen ja aineen sekä vapauden ja välttämättömyyden suhdetta. Perehdytään myös erilaisten väitteiden ja uskomusten tiedollisiin perusteluihin. Läpäisevänä teemana kulkee johdonmukaisen argumentaation ja päättelyn opiskelu ja harjoittelu.

A: Numeroarvosana.

S: Suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä. Itsenäinen suoritus on mahdollista vain poikkeustapauksessa.

F12

ETIIKKA (2 OP)

Filosofinen etiikka tutkii moraalien luonnetta. Kuinka moraalit perustellaan, millainen on moraalien suhde lakiin ja tapoihin, onko olemassa kaikille yhteisiä arvoja tai moraalisaantia? Perehdytään etiikan teorioihin ja etsitään niiden avulla vastauksia elämään ja ihmissuhteisiin liittyviin moraalisiin kysymyksiin. Pohditaan myös kysymyksiä elämän hyvydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa. Itsenäistä suoritamista ei suositella.

F13

YHTEISKUNTAFILOSOFIA (2 OP)

Perehdytään yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä poliittisiin ihanteisiin. Mitä on yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo? Millä tavoin erilaisia yhteiskuntajärjestyksiä on perusteltu? Pohditaan lisäksi taloutta ja omistamista koskevia filosofisia ongelmia sekä yhteiskunnallisia jännitteitä ja ristiriitoja. Esillä ovat myös ajankohtaiset yhteiskuntafilosofiset ja yhteiskunnalliset kysymykset.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

F14

TOTUUS (2 OP)

Totuus liittyy niin todellisuuteen kuin tietämiseen, ja sitä käsitelläänkin metafysiikan, tieto-opin ja tieteenfilosofian näkökulmasta. Perehdytään myös kielen, merkityksen ja totuuden suhteeseen, samoin kuin siihen, miten tosiasiaväitteet eroavat ja erotetaan muista väitteistä. Käsitellään filosofian ja muiden tieteenalojen tapoja hahmottaa todellisuutta sekä tutustutaan erilaisiin tieteellisen selittämisen muotoihin. Pohditaan tieteen luotettavuutta ja roolia nykymaailmassa.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa. Itsenäistä suoritamista ei suositella.

F15

FILOSOFIAN ERITYISKYSYMYKSIÄ (2 OP)

Opiskelijat osallistuvat opintojakson sisällön suunnitteluun, joten käsiteltävät aiheet voivat vaihdella. Yhdistävinä teemoina ovat filosofisen argumentaation ja päättelyn harjaannuttaminen sekä joidenkin filosofian suuntausten tai osa-alueiden syventävä tutkiminen. Opintojakso voidaan toteuttaa myös väittelykilpailuna. Työtavat sovitaan erikseen opiskelijoiden kanssa sisältöjä ja tarpeita vastaaviksi.

A: Numeroarvosana / suoritusmerkintä. Arvioinnissa otetaan huomioon aktiivisuus ja työt, mahdollinen loppukoe on vain osa arviointia.

S: Opintojakso rakentuu muiden filosofian opintojaksojen varaan, joten sen täysipainoinen suoritus edellyttää ainakin kahden muun filosofian opintojakson käymistä.

F16

LUOMISEN TUSKA – TAITEEN FILOSOFIA JA KÄYTÄNTÖ (2 OP)

Tutustutaan taidefilosofiaan, taiteen oleukseen sekä sen eri lajeihin (esim. kirjallisuus, kuvataide, musiikki, elokuva) ja niiden ilmaisukeinoihin. Perehdytään taidefilosofian ja estetiikan keskeisiin kysymyksiin ja käsitteisiin sekä pohditaan taiteen tulkitaan liittyviä ongelmia. Mitä taideteos merkitsee? Mikä erottaa taiteen viihteestä, vai erottaako mikään? Mikä on hyvää taidetta ja onko huono taide ollenkaan taidetta?

A: Numeroarvosana / suoritusmerkintä. Arvioinnissa otetaan huomioon aktiivisuus ja työt, mahdollinen loppukoe on vain osa arviointia.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

Fysiikka

Fysiikan opetus tukee opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailman-kuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteis-kunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnon-tieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla.

Pakollinen
FY1-FY2

Valtakunnallinen
valinnainen
FY3-FY8

Koulukohtainen
valinnainen
FY9, FY10

FY1+FY2

FYSIIKKA MAAILMANKUVAN RAKENTAJANA (2 OP)

FY1 Fysiikka luonnontieteenä (1 op)

Moduulissa opiskelija saa kuvan fysiikan ko-keellisesta luonteesta ja tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen. Keskei-senä näkökulmana on, miten uutta tietoa rakennetaan tekemällä havaintoja ja kokeita fysiikalle ominaisella tavalla.

FY2 Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta (1 op)

Moduulissa perehdytään energialajeihin sekä energian tuottamiseen, siirtämi-seen, käyttämiseen ja näiden toimintojen vaikutuksiin. Keskeisenä näkökulmana on energian käsitteen ilmeneminen näissä yhteyksissä.

A: Numeroarvosana. Arvosanaan vaikut-tavat mahdolliset jakson aikana tehtävät työt ja loppukoe, tuntityöskentely, kotiteh-tävien suorittaminen sekä aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

S: Moduulit FY1 ja FY2 suoritetaan ensimmäisenä ennen muita valinnaisia moduuleja FY3-FY8.

FY3

ENERGIA JA LÄMPÖ (2 OP)

Moduulissa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Opiskellaan lämmön siirtymisen seurauk-sena tapahtuvia liittyviä ilmiöitä: kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen, kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset. Moduulin aikana tutustutaan myös energian säilymiseen ja sisäenergiaan.

A: Numeroarvosana. Arvosanaan vaikut-tavat mahdolliset jakson aikana tehtävät työt ja loppukoe, tuntityöskentely, kotiteh-tävien suorittaminen sekä aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

S: Opintojakso suoritetaan FY1+2:n jälkeen.

FY4

VOIMA JA LIIKE (2 OP)

Moduulissa tarkastellaan tasaista ja muut-tuvaa liikettä. Moduulissa perehdytään voimaan olennaisena kappaleiden välisiä vuorovaikutuksia kuvaavana suureena ja siihen, miten Newtonin II lakia käytetään mallinnettaessa voiman vaikutusta liiketilan

muutokseen. Energiaa ja liikemäärää tarkastellaan mekaniikan keskeisinä käsitteinä ja säilyvinä suureina.

A: Numeroarvosana. Arvosanaan vaikuttavat mahdolliset jakson aikana tehtävät työt ja loppukoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

S: Opintojakso suoritetaan FY3:n jälkeen.

FY5

JAKSOLLINEN LIIKE JA AALLOT (2 OP)

Moduulissa syvennetään FY4- moduulissa omaksuttuja tietoja ja taitoja. Perehdytään harmoniseen vuorovaikutukseen ja gravitaatiovuorovaikutukseen sekä niiden aiheuttamiin liikeilmiöihin. Lisäksi tutkitaan ja mallinnetaan ääntä ja ääni-ilmiöitä mekaanisina aaltoliikkeinä.

A: Numeroarvosana. Arvosanaan vaikuttavat mahdolliset jakson aikana tehtävät työt ja loppukoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

S: Opintojakso suoritetaan FY4:n jälkeen.

FY6

SÄHKÖ (2 OP)

Moduulissa perehdytään keskeisimpiin sähköistä vuorovaikutusta kuvaaviin malleihin sekä sähköenergian ja sähkötekniikan käsitteisiin. Opiskelija saa perustiedot yksinkertaisten virtapiirien suunnittelusta ja tutkimisesta. Moduulissa käsitellään myös sähköturvallisuutta ja tutustutaan sähkötekniikan sovelluksiin.

A: Numeroarvosana / suoritusmerkintä. Arvosanaan vaikuttavat mahdolliset jakson aikana tehtävät työt ja loppukoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

S: Opintojakso suoritetaan FY5:n jälkeen.

FY7

SÄHKÖMAGNETISMI (2 OP)

Moduulissa perehdytään sähkömagnetismin ilmiöalueena, jossa sähköiset ja magneettiset vuorovaikutukset esiintyvät rinnakkain. Moduulissa käsitellään sähkömagneettisia ilmiöitä, joista keskeisin on sähkömagneettinen induktio. Moduulissa tarkastellaan myös sähkömagneettista säteilyä ja erityisesti valoa. Sähkömagnetismin perustuvien sovellusten tarkastelussa keskitytään niiden merkitykseen yhteiskunnan kehityksen mahdollistajana.

A: Numeroarvosana. Arvosanaan vaikuttavat mahdolliset jakson aikana tehtävät työt ja loppukoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

S: Opintojakso suoritetaan FY6:n jälkeen.

FY8

AINE, SÄTEILY JA KVANTITTUMINEN (2 OP)

Moduulissa perehdytään kvanttifysiikan käsitteelliseen ja teoreettiseen rakenteeseen sekä niiden kokeelliseen pohjaan. Keskeistä on aineen rakenne ja perusvuorovaikutukset sekä se, miten nämä vaikuttavat aineen ominaisuuksiin. Moduulissa tutustutaan kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan sekä pyritään ymmärtämään kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksestä nyky-yhteiskunnassa. Tarkastelun kohteena ovat myös erilaiset radioaktiiviseen hajoamiseen, ionisoivaan säteilyyn ja kvantittumiseen perustuvat teknologiat.

A: Numeroarvosana. Arvosanaan vaikuttavat mahdolliset jakson aikana tehtävät työt ja loppukoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

S: Opintojakso suoritetaan FY7:n jälkeen.

FY9

FYSIIKAN KERTAUS I (2 OP)

Tavoitteena on, että opiskelija osaa ratkaista erityyppisiä fysiikan tehtäviä laskemalla ja käyttämällä graafisia menetelmiä. Lisäksi tehdään tehtäviä, joissa laaditaan lyhyitä perusteluja väitteen oikeellisuudelle sekä kerrataan käsitteiden määritelmiä. Lisäksi kurssilla voidaan tehdä mittauksia. Tehtävinä käytetään mm. ylioppilas- ja pääsykoetehtäviä sekä muuta kertausmateriaalia.

A: Opintojakso arvioidaan tehtyjen tehtävien perusteella. Suoritusmerkintä.

S: Osallistuminen edellyttää, että opiskelija on suorittanut moduulit FY1–FY5.

FY10

FYSIIKAN KERTAUS II (2 OP)

Kerrataan lukion aikana käsiteltyjä asioita kokonaisuuksina ja valmistaudutaan kevään ylioppilaskokeisiin kertausta tarvittavien aiheiden parissa. Tehtävinä käytetään mm. ylioppilas- ja pääsykoetehtäviä sekä muuta kertausmateriaalia.

A: Numeroarvosana. Arvosanaan vaikuttavat preliminäärikoe, tuntityöskentely, kertaustehtävien suorittaminen. Arvosanalla voi olla positiivinen vaikutus päättöarvosanaan.

S: Opintojaksolle osallistuminen edellyttää, että opiskelija on suorittanut moduulit FY1–FY8.

Historia

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos, jatkuvuus, syy- ja seuraussuhteet sekä historiallinen empatia.

Pakollinen
H11, H12, H13

*Valtakunnallinen
valinnainen*
H14, H15, H16

*Koulukohtainen
valinnainen*
H17, H18

H11

IHMINEN, YMPÄRISTÖ JA HISTORIA (2 OP)

Tarkastellaan yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa ympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähteaineiston hyödyntämistä.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä opiskeluvuonna historian opintojaksoista ensimmäisenä.

H12

KANSAINVÄLISET SUHTEET (2 OP)

Tarkastellaan kansainvälisen politiikan kes-

keisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1800-luvun alusta nykypäivään. Analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä opiskeluvuonna.

H13

ITSENÄISEN SUOMEN HISTORIA (2 OP)

Analysoidaan Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja autonomian ajan lopulta nykyaikaan. Keskeisiä

tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Suositellaan suoritettavaksi toisena opiskeluvuonna.

HI4

EUROOPPALAINEN IHMINEN (2 OP)

Tarkastellaan yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena on eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde sekä arkielämä.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

HI5

RUOTSIN ITÄMAASTA SUOMEKSI (2 OP)

Tarkastellaan Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Syvennytään myös lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

HI6

MAAILMAN KULTTUURIT KOHTAAVAT (2 OP)

Perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina. Valitaan tarkasteltavaksi kaksi tai useampia Euroopan ulkopuolisia kulttuuri-alueita.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

HI7

SOTIEN JA KRIISIEN HISTORIAA (2 OP)

Tarkastellaan sotaa ja kriisejä sekä yksilön, valtion että kansainvälisten suhteiden näkökulmasta. Perehdytään sodan ja muiden kriisien problematiikkaan pohtimalla niiden syitä, seurauksia ja mahdollisia torjuntakeinoja. Tavoitteena on pohtia voiman käyttöä niin valtion sisällä kuin kansainvälisessä politiikassakin.

A: Suoritusmerkintä.

S: Suoritusjärjestys on vapaa. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

HI8

YLIOPIILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Valmistaudutaan historian ylioppilaskirjoituksiin. Kerrataan lukion pakollisia ja syventäviä opintojaksoja ja harjoitellaan eri vastaustekniikoita.

A: Suoritusmerkintä. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi viimeisenä. Sitä ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kemia

Kemian oppimäärän hallinta on välttämätön lääketieteen, farmasian, terveydenhuollon ja luonnontieteiden alalla sekä insinööri-, elintarvike- ja biotieteiden opinnoissa. Siitä on hyötävä myös maa- ja metsätieteiden, oikeustieteiden sekä liikunta- ja terveystieteiden opinnoissa.

Kemiaa tarvitaan mm. seuraavissa ammateissa: lääketieteiden ja terveydenhuollon ammatit, kemisti, farmaseutti, proviisori, (diplomi-)insinööri, rikoskemisti, opettaja, biologi, bioanalytikko.

Kemian ylioppilaskirjoituksissa vaaditaan kemian kuuden ensimmäisen opintojakson hallintaa (KE1–KE6). Opintojaksojen suoritusjärjestykseksi suositellaan KE1, KE2 ja KE3 ensimmäisenä vuonna. Tällöin KE4, KE5 ja KE6 suoritetaan toisena vuonna. Toiselle vuodelle sijoittuu myös koulukohtainen KE7. Koulukohtainen valinnainen KE8 jää kolmannen vuoden syksyyn. Tällöin kemian kirjoittaminen onnistuu abivuoden syksynä. Valinnoissa tulee huomioida, että KE8:sta saattaa olla vain yksi tarjonta kyseisenä lukuvuotena. Kemian itsenäinen suorittaminen saattaa olla haasteellista eikä sitä suositella, lukuun ottamatta arvosanan korottamista. Mahdollisuuksien mukaan eri kemian opintojaksoihin sisältyy vierailuja alan oppilaitoksiin tai yrityksiin. Opintojaksojen KE1–KE6 aikana tehdään myös käytännön kokeellisia töitä.

Pakollinen
KE1+2

Valtakunnallinen valinnainen
KE3, KE4, KE5, KE6

Koulukohtainen valinnainen
KE7, KE8

KE1+2

OMA KEMIAKUVANI JA YMPÄRISTÖ
(2 OP)

KE1 Kemia ja minä (1 op)

Oletko miettinyt, miksi ilotulitteissa on eri värejä tai miksi jotkin aineet hohtavat pimeässä?

Miksi jokin aine reagoi hyvin kiivaasti ja toinen ei? Opintojakson käytyäsi tiedät syyn näihin ja opit myös ennustamaan kemian tärkeimmän työkalun, jaksollisen järjestelmän, avulla aineen ominaisuuksia. Aikaisempi tietosi atomin rakenteesta syventyy ja perehdyt samassa yhteydessä myös atomien ja molekyylien välisiin sidoksiin. Lisäksi erilaiset aineet ja niiden eri erotusmenetelmät tulevat tutuiksi myös kokeellisen työskente-

lyn kautta. Tutustutaan myös ainemäärän ja konsentraation käsitteisiin. Opintojaksolla käsitellään myös, miten kemia liittyy arkeemme ja mihin kemiaa tarvitaan.

KE2 Kemia ja kestävä tulevaisuus (1 op)

Syvennetään käsitystä kemiallisista sidoksista ja tutkitaan aineiden ominaisuuksia kokeellisesti. Opitaan tutkimaan aineiden ominaisuuksia ja mallintamaan niitä. Tutustutaan luonnontieteiden ratkaisuihin kestäväen elämäntavan edistämiseksi.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu työselostuksiin tai portfolioon sekä työskentelyprosessiin ja loppukokeeseen.

S: Suoritetaan ensimmäisenä.

KE3

MOLEKYYYLIT JA MALLIT (2 OP)

Opintojaksossa tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia sekä kemian merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Käytetään tieto- ja viestintätekniologiaa molekyylien mallintamisessa. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. liuosten valmistus ja laimentaminen, hiilen yhdisteet, hapettuminen ja pelkistyminen, kvanttimekaaninen atomimalli sekä aineen rakenteen tutkiminen spektroskopian menetelmin.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu työselostuksiin tai portfolioon sekä työskentelyprosessiin ja loppukokeeseen.

S: Suoritetaan KE1+2:n jälkeen.

KE4

KEMIALLINEN REAKTIO (2 OP)

Tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Opitaan käyttämään ja soveltamaan reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykYTEKNOLOGIAN sovelluksissa ja tutkimaan kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen. Opitaan myös erilaisten reaktioiden laskennallista käsittelyä.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu työselostuksiin tai portfolioon sekä työskentelyprosessiin ja loppukokeeseen.

S: Suoritetaan KE3:n jälkeen.

KE5

KEMIALLINEN ENERGIA JA KIERTOTALOUS (2 OP)

Käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja ja perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. hapettumis- ja pelkistymisreaktiot, metallit sekä sähkökemian keskeiset periaatteet.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu työselostuksiin tai portfolioon sekä työskentelyprosessiin ja loppukokeeseen.

telyprosessiin ja loppukokeeseen.

S: Suoritetaan KE4:n jälkeen.

KE6

KEMIALLINEN TASAPAINO (2 OP)

Opetellaan tutkimaan kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä ja käyttämään laskennallisia ja graafisia malleja niiden kuvaamisessa ja selittämisessä. Keskeisiä sisältöjä ovat myös hapot ja emäkset, niiden tasapaino ja luonnon puskurisysteemit.

A: Numeroarvosana, joka perustuu työselostuksiin tai portfolioon sekä työskentelyprosessiin ja loppukokeeseen.

S: Suoritetaan KE5:n jälkeen.

KE7

KEMIAN KOKEELLINEN TYÖSKENTELY (2 OP)

Opintojaksolla kerrataan eri kemian teemoja kokeellisten töiden kautta ja syvennetään samalla kokeellisen työskentelyn taitoja. Opintojakson aikana tehdään monipuolisesti kokeellisia töitä eri aihealueista kuten orgaanisista reaktioista, erilaisista pitoisuuden määrityksistä ja tarkastellaan erilaisia tasapainotilanteita kokeellisesti. Opintojaksolla palataan myös tarkastelemaan orgaanisten yhdisteiden rakenteiden määrittystä IR-, MS- ja NMR-spektrien avulla. Opintojaksoon saattaa kuulua myös vierailuita kemian alan yrityksiin tai jatko-opintomahdollisuuksiin tutustumista mahdollisuuksien mukaan.

Opintojakson suoritus perustuu palautetaviin spektrometrian tehtäviin ja joistakin töistä tehtäviin työselostuksiin.

A: Suoritusmerkintä.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi 2. vuoden keväällä.

KE8

YLIOPIILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Kerrataan aikaisemmin opiskeltujen kemian opintojaksojen keskeiset aihealueet ja syvennetään tietoa ja taitoja niissä. Tavoitteena on saada selkeä käsitys kemian eri osa-alueista ja saada rutiinia erilaisten kemian

tehtävien ratkaisemiseen. Lisäksi perehdytään hyvään koevastaukseen ja harjoitellaan erilaisten kemian yo-tehtävien ratkaisua. Opintojakson suorittamiseen kuuluu kemian preliminäärikoe.

A: Numeroarvosana.

S: Opintojakson voi suorittaa KE6:n jälkeen.

Maantiede

Maantiede on monitieteinen oppiaine, joka tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti. Sen opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan valmiuksia ymmärtää maantieteellisiä ilmiöitä, niiden muutosta, ongelmia ja ratkaisumahdollisuuksia. Opetus harjaannuttaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan mielipiteitä ja perustelemaan niitä sekä ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin. Opetus kannustaa myös toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi sekä harjaannuttaa opiskelijaa kestävä tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Pakollinen
GE1

Valtakunnallinen valinnainen
GE2, GE3, GE4

Koulukohtainen valinnainen
GE5, GE6

GE1

MAAILMA MUUTOKSESSA (2 OP)

Opintojaksossa perehdytään ajankohtaisiin ilmiöihin niin paikallisella, alueellisella kuin globaalilla tasolla. Seurataan uutisia ihmiskuntaa ja luontoa koskevista aiheista. Keskeisiä teemoja ovat kestävä kehitys, ilmastonmuutos, sen syyt, seuraukset ja hillitsemiskeinot, tulvat, myrskyt, kuivuus, vesipula ja aavikoituminen sekä nälkä, köyhyys, kehityksen mittarit ja pakolaisuus. Ratkaisuja kestävä elämäntavan saavuttamiseksi opitaan omien vaikuttamismahdollisuuksien kautta. Opitaan tulkitsemaan

ja käyttämään erilaisia geomedian lähteitä. Suoritus perustuu oppimispäiväkirjaan, jossa sovelletaan opintojakson aiheita omaan arkeen ja omakohtaisiin kokemuksiin. Lisäksi opintojaksosta voi olla koe ja/tai muita kirjallisia tai suullisia töitä.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritetaan ensimmäisenä.

GE2

SININEN PLANEETTA (2 OP)

Opintojaksossa perehdytään Maahan planeettana. Keskeisiä teemoja ovat ilmakehän rakenne, planetaariset, alueelliset ja

paikalliset tuulet, veden kierto, sadetyypit ja merivirrat sekä näiden vaikutukset maapallon ilmastoalueisiin. Keskeisiä teemoja ovat myös Maan pinnanmuotoja muokkaavat tekijät eli ekso- ja endogeeniset ilmiöt ja siten Maan sisärakenne ja sen vaikutus vulkanismiin ja maanjäristyksiin. Toteutetaan aluettyö jonkin maantieteellisen alueen luonnonmaantieteestä.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritetaan GE1:n jälkeen.

GE3

YHTEINEN MAAILMA (2 OP)

Opintojaksossa lähestytään maailmaa ihmismaantieteen näkökulmasta. Teemat liittyvät etenkin sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyYTEEN. Sen keskeisiä aiheita ovat väestö, sen muutokset ja sijoittuminen, kaupungistuminen ja sen vaikutukset, muuttoliikkeet, kestävä ravinnontuotanto ja maatalousmuodot, luonnonvarat ja niiden kestävä käyttö, maailmankauppa, innovaatioiden leviäminen, kiertotalous, matkailu sekä kulttuurien monimuotoisuus ja ihmisoikeudet. Arviointi voi perustua kokeen lisäksi projekteihin, oppimispäiväkirjaan, luoviin harjoituksiin sekä vierailuihin ja vierailijoihin.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritetaan GE1:n jälkeen.

GE4

GEOMEDIA - TUTKI, OSALLISTU JA VAIKUTA (2 OP)

Opintojaksossa syvennetään aiemmin saatuja maantieteellisen ajattelun taitoja soveltamalla näitä vapaavalintaiseen tutkimus- tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektiin. Opintojakson tema valikoituu ryhmän kiinnostuksen mukaan kestävän kehityksen aiheisiin liittyen ja voi olla paikallinen, alueellinen tai globaali ilmiö. Syvennetään taitoja lukea ja tuottaa geomedian esitystapoja, opitaan tulkitsemaan ja havainnoimaan arkiympäristöjä ja luonnon- ja kulttuurimais-

mia, ymmärretään aluesuunnittelun vaiheet ja opitaan, miten omaan lähiympäristöön voi vaikuttaa. Arviointi perustuu projektiin tai tutkielmaan sekä opintojaksolla tehtyihin harjoituksiin, vierailuihin ja vierailijoihin.

A: Numeroarvosana.

S: Opintojaksojen GE1-GE3 on hyvä olla suoritettuna.

GE5

MAANTIETEEN KERTAUS (2 OP)

Opintojaksossa kerrataan maantieteen opintojaksojen 1-4 keskeisimmät aiheet sekä syvennetään ymmärrystä maantieteen eri aiheiden välillä. Harjoitellaan vastaamaan ylioppilaskokeen tehtäviin, yhdistämään maantieteen ilmiöitä ainerajojen yli sekä soveltamaan maantieteen ilmiöitä arjen ilmiöihin. Laaditaan oma ylioppilaskoetasoinen kysymys ja vastataan siihen. Suoritus perustuu opintojakson aikana tehtyihin tehtäviin.

A: Suoritusmerkintä.

S: Suoritetaan opintojaksojen GE1-4 jälkeen.

GE6

MAANTIETEEN TUTKIMUS (2 OP)

Opintojakso suoritetaan toteuttamalla itsenäisesti maantieteellinen tutkimus tai tutkielma vapaavalintaisesta aiheesta. Opettaja ohjaa opiskelijaa tarpeen mukaan aiheen valitsemisessa, aiheen rajaamisessa sekä tutkielman rakenteessa ja toteutuksessa.

A: Suoritusmerkintä.

S: Opintojaksojen GE1-3 on hyvä olla suoritettuna. Keskustele opettajan kanssa.

Psykologia

Psykologisia tietoja ja taitoja tarvitaan laajasti yhteiskunnassa ja omassa elämässä. Kaikki ihmisten kanssa tapahtuva työ edellyttää psykologian tuntemusta. Sen oppimäärän hallinta on erityisen tarpeellista psykologian ja käyttäytymistieteen opinnoissa, opetuslallalla, luonnontieteissä ja hoiva- ja sosiaallalla, kauppa- ja taloustieteessä, ohjelmisto- ja liikennesuunnittelussa.

Pakollinen
PS1

Valtakunnallinen valinnainen
PS2, PS3, PS4, PS5

Koulukohtainen valinnainen
PS6, PS7

PS1

TOIMIVA JA OPPIVA IHMINEN (2 OP)

Tutustutaan psykologiaan ihmistä tutkivana tieteenä. Aihepiireinä ovat muun muassa ihmisen toiminnan tarkastelu psyykkisestä, biologisesta ja sosiokulttuurisesta näkökulmasta sekä opiskelu ja oppiminen psykologisesta näkökulmasta. Tutustutaan myös psykologisen tiedon tutkimusperustaan.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: Suoritetaan ensimmäisenä. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

PS2

KEHITTYVÄ IHMINEN (2 OP)

Keskeinen sisältö muodostuu ihmisen elämäntien fysis-motorisen, kognitiivisen, emotionaalisen ja psykososiaalisen kehityksen sekä kehityspsykologisten teorioiden sovellusten tarkastelusta. Keskitytään nuoruusiän psyykkiseen kehitykseen ja sen erityishaasteisiin.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: PS1 suoritetaan ennen tätä opintojaksoa.

PS3

TIETOA KÄSITTELEVÄ IHMINEN (2 OP)

Perehdytään kognitiivisiin perustoimintoihin: havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, kielellisiin toimintoihin tiedonkäsittelyssä, muistiin sekä kognitiivisen toiminnan periaatteisiin, kuten sisäisiin malleihin ja havaintokehän toimintaan. Tutustutaan myös aivojen rakenteeseen ja hermostolliseen toimintaan sekä kognitiivisen psykologian, kuten muistin tai aivojen tutkimukseen.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: PS1 suoritetaan tätä ennen.

PS4

TUNTEET JA MIELENTERVEYS (2 OP)

Keskeisiä teemoja ovat tunteiden muodostuminen, niiden biologinen perusta, psykologinen tutkimus, kulttuurisidonnaisuus sekä merkitys itseymmärryksen välineenä. Käsitellään myös psyykkistä hyvinvointia ja tasapainoa sekä niihin vaikuttavia seikkoja, kuten stressiä ja kriisejä. Lisäksi tarkastellaan mielenterveyden ongelmia, niiden syntyä sekä hoitoa.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: PS1 suoritetaan tätä ennen.

PS5

YKSILÖLLINEN JA YHTEISÖLLINEN IHMINEN (2 OP)

Opintojakson aiheita ovat persoonallisuus, persoonallisuusteoriat, yksilöllisten erojen tutkiminen, tilanne- ja ryhmäilmiöiden vaikutus yksilön toimintaan yhteisöissä sekä kulttuurin vaikutus persoonallisuuteen ja vuorovaikutukseen.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: PS1 suoritetaan tätä ennen.

PS6

JOHDATUS SOSIAALIPSYKOLOGIAN PERUSTEISIIN (2 OP)

Keskeisten sosiaalipsykologian käsitteiden syventämisen avulla tarkastellaan esimerkiksi sosiaalista vuorovaikutusta yksilöiden ja ryhmien välisissä suhteissa, asenteiden syntyä ja muuttumista sekä sosiaalipsykologian merkitystä pienryhmissä ja yhteiskunnassa. Tutustutaan myös sosiaalipsykologiseen tutkimukseen.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: PS1 suoritetaan tätä ennen.

PS7

YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Kerrataan lukion psykologian keskeinen oppimäärä. Samalla harjoitellaan reaalikokeen tehtäviin vastaamista.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan preliminäärikokeen lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi viimeisenä. Ennen kirjoituksiin osallistumista on suositeltavaa suorittaa myös PS6.

Terveystieto

Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairauksia sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla sekä yksilön, perheen, yhteisön että yhteiskunnan ja globaalista näkökulmasta. Terveystiedon opiskelusta on hyötyä mm. liikunta-alan, terveystieteiden koulutusohjelmissa sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan opinnoissa.

Pakollinen
TE1

Valtakunnallinen valinnainen
TE2, TE3

Koulukohtainen valinnainen
TE4

TE1

TERVEYS VOIMAVARANA (2 OP)

Syvennetään perusopetuksen aikana opittua terveysosaamista ja ymmärrystä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lisäksi opitaan tunnistamaan ja arvioimaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, lähiyhteisöissä ja ympäristöissä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien ja arjen terveysosaamisen kehittäminen, mielenterveyden suojaaminen sekä ajankohtaisten ja opiskelijoiden esille nostamien asioiden käsittely.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritetaan ensimmäisenä.

TE2

TERVEYS JA YMPÄRISTÖ (2 OP)

Tarkastellaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta voimavarana ja perehdytään sosiaaliseen kestävytyteen osana kestäväen tulevaisuuden tavoitteita. Keskeistä on myös tarkastella perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

TE3

TERVEYS JA YHTEISKUNTA (2 OP)

Luodaan kokonaiskuvaa terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisista kehityslinjoista ja tulevaisuuden haasteista pääpiirteissään. Vahvistetaan opiskelijan valmiuksia hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja soveltaa terveysosaamistaan aktiivisena kansalaisena. Perehdytään terveyteen vaikuttavien tekijöiden kriittiseen arviointiin ja pohditaan tutkimuksen ja päätöksenteon mahdollisuuksia terveyden edistämisessä lähiyhteisöissä, yhteiskunnassa ja globaalisti.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

TE4

YLIOPIILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Kerrataan terveystiedon opintojaksojen 1–3 keskeisimmät asiat ja pyritään yhdistämään niitä toisiinsa liittyviksi kokonaisuuksiksi. Harjoitellaan myös terveystiedon ylioppilaskokeessa vaadittavia tieto- ja viestintätekniisiä taitoja sekä oppiainerajat ylittäviä tehtäviä syventämällä joitakin terveystiedon aiheita biologiaan.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritetaan viimeisenä TE1–3 jälkeen.

Uskonto

Evangelis-luterilainen

Monikulttuurisessa ja moniarvoisessa yhteiskunnassa toimiminen edellyttää tietoa omasta kontekstista sekä ympärillä vaikuttavista kulttuureista ja uskonnoista. Uskonnonopetus antaa eväitä uskontojen vuoropuheluun ja keskinäiseen ymmärtämiseen. Uskonnon opinnot ovat välttämättömiä teologisella alalla ja uskontotieteessä sekä hyödyksi monissa humanistisissa aineissa, oikeustieteessä ja yhteiskuntatieteissä.

Pakollinen

UE1, UE2

Valtakunnallinen valinnainen

UE3, UE4, UE5, UE6

Koulukohtainen valinnainen

UE7

UE1

USKONTO ILMIÖNÄ – JUUTALAIKUUDEN, KRISTINUSKON JA ISLAMIN JÄLJILLÄ (2 OP)

Keskeisiä aiheita ovat uskonto ilmiönä ja sen määrittelemisen, tutkimus sekä ilmeneminen yksilön ja yhteisön elämässä; Lähi-idän monoteististen uskontojen kulttuuri-tausta, pyhät kirjat, keskeiset ja yhteiset piirteet sekä näiden uskontojen merkitys länsimaiselle kulttuuripiirille.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: Suoritetaan ensimmäisenä.

UE2

MAAILMANLAAJUINEN KRISTINUSKO (2 OP)

Opintojakson aiheita ovat kristinuskon maailmanlaajuusena ja monimuotoisena uskonto, kristinuskon asema ja ilmenemismuodot sekä tulkintatavat, katolinen, ortodoksinen, protestanttinen ja karismaattinen kristillisyys sekä kristillisperäiset uskonnot.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: Suoritetaan UE1:n jälkeen.

UE3

MAAILMAN USKONTOJA JA USKONNOLLISIA LIIKKEITÄ (2 OP)

Keskeisiä aiheita ovat luonnonuskonnot eri puolilla maailmaa, Kiinan ja Japanin uskonnolliset perinteet sekä niiden länsimaiset muodot, uudet uskonnolliset liikkeet, uskontojen nykytilanne kehityskulkuineen sekä arjen uskonnollisuus.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: Ennen opintojaksoa suoritetaan UE1.

UE4

USKONTO, KULTTUURI JA YHTEISKUNTA SUOMESSA (2 OP)

Keskeisiä sisältöjä ovat Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio, uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus, uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa eri aikoina, uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nyky-Suomessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannella sektorilla sekä uskonnot yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa.

A: Numeroarvosana. Osana opintojaksoa

voidaan toteuttaa vapaaehtoisprojekti tai perehtyä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan. Arvioinnissa huomioidaan kokeen/ kokeiden ja mahdolliseen vapaaehtoisprojektiin osallistumiseen tai uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan perehtymiseen liittyvän tuotoksen lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: Ennen opintojaksoa suoritetaan UE1.

UE5

USKONTO TAITEISSA JA POPULAARIKULTTUURISSA (2 OP)

Perehdytään uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin eri muotojen vuorovaikutukseen, uskonnollisten tilojen arkkitehtuuriin uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana, uskonnollisiin teemoihin, symboliikkaan ja myytteihin eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden ja mahdollisen projektityön lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: Ennen opintojaksoa suoritetaan UE1.

UE6

USKONTO, TIEDE JA MEDIA (2 OP)

Keskeisiä sisältöjä ovat uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa, uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa, median vaikutus uskontoilmiöihin kuten asenteisiin, mielikuviin uskonnoista ja uskontokritiikkiin, uskontoon liittyvän mediasisällön tuottaminen tai media-analyysi.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan kokeiden ja mahdollisen mediasisällön tuottamiseen tai -analyysiin liittyvän projektityön lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: Ennen opintojaksoa suoritetaan UE1.

UE7

YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Kerrataan lukion uskonnon keskeinen oppimäärä. Samalla harjoitellaan reaalikokeen tehtäviin vastaamista.

A: Numeroarvosana. Arvioinnissa huomioidaan preliminäärikokeen lisäksi jatkuva näyttö tuntityöskentelyssä.

S: Opintojakso suositellaan suoritettavaksi viimeisenä.

Uskonto

Ortodoksinen

Pakollinen *Valtakunnallinen valinnainen*
UO1, UO2 **UO3, UO4, UO5, UO6**

UO1

USKONTO ILMIONA - JUUTALAISUUDEN, KRISTINUSKON JA ISLAMIN JÄLJILLÄ (2 OP)

Aiheita ovat uskonnon määrittely ja tutkiminen, nykyajan uskonnollisuus ja uskonnottomuus, juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin keskinäiset suhteet, pyhien kirjojen asema, merkitys ja tulkinta, Lähi-idän monoteististen uskontojen vaikutus kulttuuriin, Paavalin lähetystyö, synodit, kristillisen kirkon jakaantuminen, protestantismin synty ja vapaat kristilliset suunnat.

A: Numeroarvosana. Arvostelussa otetaan huomioon oppimistehtävät, projektityö, tarvittaessa itsearviointi ja koe.

S: Pakolliset opintojaksot suoritetaan numerojärjestyksessä.

UO2

ORTODOKSISUUS MAAILMASSA (2 OP)

Aiheita ovat kristillisen kirkon laajeneminen, patriarkaatit ja paikalliskirkot, orientaaliset kirkot, luostarilaitos, ortodoksinen oppi, etiikka ja antropologia, ihmisen elämäntapa ja ortodoksisuus, ortodoksinen tapakulttuuri, ortodoksiset paikalliskirkot, Suomen ortodoksinen kirkko sekä ekumenia ja uskontojen välinen vuorovaikutus

A: Numeroarvosana. Arvostelussa otetaan huomioon oppimistehtävät, projektityö, tarvittaessa itsearviointi ja koe.

S: Pakolliset opintojaksot suoritetaan numerojärjestyksessä.

UO3

MAAILMAN USKONTOJA JA USKONNOLLISIA LIIKKEITÄ (2 OP)

Aiheita ovat hindulaisuus, jainalaisuus ja sikhiläisyys, buddhalaisuus, Kiinan vanha kansanuskko, kungfutselaisuus ja taolaisuus, shintolaisuus sekä uskontojen vaikutukset paikalliseen yhteiskuntaan ja länsimaissa.

A: Numeroarvosana. Arvostelussa otetaan huomioon oppimistehtävät, projektityö, oppimispäiväkirja sekä tarvittaessa itsearviointi ja koe.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

UO4

USKONTO, KULTTUURI JA YHTEISKUNTA SUOMESSA (2 OP)

Aiheita ovat suomalainen uskonnollisuus, sekularisaatio, uskonnot yhteiskunnan muokkaajina Suomessa, uskontojen ja katsomusten dialogi, uskonnon- ja katsomuksenvapaus, uskonnon merkitys julkisella sektorilla, politiikassa ja työelämässä sekä ortodoksiset järjestöt kolmannen sektorin toimijoina.

A: Numeroarvosana. Arvostelussa otetaan huomioon oppimistehtävät, oppimis- ja näyteportfolio, projektityö, oppimispäiväkirja sekä tarvittaessa itsearviointi ja koe.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin kuten monipuoliseen tiedonhankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Pakollinen
**YH1, YH2,
YH3**

Valtakunnallinen valinnainen
YH4

Koulukohtainen valinnainen
YH5, YH6

YH1

SUOMALAINEN YHTEISKUNTA (2 OP)

Perehdytään valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, kansalaisen perusoikeudet, hyvinvointivaltiomallit, oikeusvaltio, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys sekä valta ja vaikuttaminen. Korostetaan aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä opiskeluvuonna ensimmäisenä.

YH2

TALoustIETO (2 OP)

Taloustieteisiin pohjautuva opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan

talouden ja ympäristön suhdetta kestäväan kehityksen näkökulmasta.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Suositellaan suoritettavaksi toisena opiskeluvuonna.

YH3

SUOMI, EUROOPPA JA MUUTTUVA MAAILMA (2 OP)

Perehdytään Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Opintojakso kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Sen toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen osaamisen näyttöön.

S: Suositellaan suoritettavaksi toisena opiskeluvuonna.

YH4

LAKITIETO (2 OP)

Käydään läpi Suomen oikeusjärjestys, henkilöiden oikeussuhteet, perhettä koskeva lainsäädäntö, kuolemaan liittyvät juridiset toimet, kauppalainsäädäntö, asunto-, pankki- ja velka-asiat, rikos ja sen seuraamukset, tuomioistuinjärjestelmä, rangaistukset sekä kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen. Lisäksi paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

A: Numeroarvosana. Monipuolisessa arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, aktiivisuus tehtävien suorittamisessa sekä mahdollinen tietoja ja taitoja mittaava koe.

S: Suositellaan suoritettavaksi YH1:n jälkeen.

YH5

VALTA JA VAIKUTTAMINEN (2 OP)

Opintojakson aiheita ovat valta ja vallankäyttö Suomessa ja globaalisti, muodollinen ja epämuodollinen valta, erilaiset vaikuttajaryhmät ja vaikuttamisen keinot, yksilön vaikuttamismahdollisuudet ja kansainvälinen politiikka. Aihepiirit valitaan ajankohtaisista teemoista. Tehdään tutustumiskäyn-
tejä ja oppitunneille pyydetään vierailijoita. Vaikuttamisen keinoja pohditaan yhdessä äidinkielen ja filosofian opetuksen kanssa.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen suullisen ja kirjallisen osaamisen näyttöön yksin ja ryhmissä.

S: Suositellaan suoritettavaksi YH1:n jälkeen. Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

YH6

YLIOPPILASKOKEESEEN KERTAAMINEN (2 OP)

Kerrataan lukion pakollisia ja syventäviä opintojaksoja sekä harjoitellaan eri vastaus-
tekniikoita.

A: Suoritusmerkintä.

S: Opintojakso suositellaan tehtäväksi viimeisenä. Sitä ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kuvataide

Kuvataide on yleissivistävä oppiaine, jossa tutkitaan kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opintojaksoissa keskitytään konkreettiseen tekemiseen ja keskusteluihin kuvan äärellä. Oma suhde taiteeseen voi olla väline oman minuuden ja maailman rakenteiden pohdinnalle, ja omissa projekteissa voi sekoitella ja soveltaa muualla opittua. Muotoilu ja media-ympäristöt opettavat kriittistä ajattelua ja kestävää elämäntapaa. Kuvataiteen opiskelu on tärkeää myös graafisen suunnittelun, arkkitehtuurin, taidehistorian ja elokuvan opinnoissa.

Pakollinen
KU1, (KU2)

Valtakunnallinen valinnainen
KU3, KU4

Koulukohtainen valinnainen
KU5, KU6

KU1

OMAT KUVAT, JAETUT KULTTUURIT (2 OP)

Mitä kaikkea kuuluu visuaaliseen kulttuuriin? Tarkastellaan omia ja muiden kuvakulttuureita sekä taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä. Harjoitetaan omaa visuaalista ilmaisua erilaisin materiaalein ja tekniikoin. Itse tehden tarkastellaan taiteen mahdollisuutta ilmaista tunnetta tai vaikuttaa. Välillä sukellaan taiteen historiaan tai omiin mielikuviin. Tehdään paljon pieniä kokeiluja, ei niinkään isoja projekteja. Omat kokeilut jaetaan ryhmässä, keskustellaan, analysoidaan ja opitaan toisilta. Opetellaan kuvataiteen käsitteistöä ja käydään näytellyssä. Harjoitustyöt, esitykset ja itsearviointi kootaan digitaaliseen portfolioon.

A: Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena on aktiivinen läsnäolo, opitun soveltaminen, ideointi ja viimeistelty harjoitukset. Sekä työskentelyprosessi että tulokset otetaan huomioon.

S: Suoritetaan ensimmäisenä.

KU2

YMPARISTON TILAT, PAIKAT JA ILMIOIT (2 OP)

Miten paikat ja ympäristöt vaikuttavat minuun? Mitä esineympäristö kertoo yhteisömme arvoista? Käsitellään tilaa ja sen kokemista psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana. Harjoitustöiden yhteydessä tutustutaan arkkitehtuuriin ja muotoilun peruskäsitteisiin: tila, muoto, mittakaava, materiaali, väri, funktionaalisuus. Pengotaan muistikuvia omista paikoista ja kerrotaan toisillemme. Tutustutaan ympäristön suunnitteluun ja tehdään itse: vaihtoehtoisesti suunnitellaan unelmakotia tai ympäristötai-deteosta, muotoillaan esineitä tai tuunataan vanhasta uutta.

A: Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena on aktiivinen läsnäolo tunneilla ja tutkimusretkillä, opitun soveltaminen, ideointi, piirrosten, suunnitelmien ja rakennelmien tekninen toteutus.

S: Voidaan suorittaa KU1:n jälkeen.

KU3

KUVA VIESTII JA VAIKUTTAA (2 OP)

Tutkitaan median yhteyksiä omiin kuviin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön ja syvennetään kuvallisen viestinnän sekä tieto- ja viestintäteknologian osaamista. Tutustutaan kuvaviestinnän eri osa-alueisiin: 1) graafisen suunnittelu (typografia, taitto, kuvitus, kuvien muokkaus), 2) kuva mediassa (mainonta, juliste, pelien visuaalisuus, sarjakuva, valokuva) ja 3) visualisointi (symbolit, brändit, logot, tiedon visualisointi). Harjoitellaan kuvaviestinnän ilmaisukeinoja erilaisin uusin ja vanhoihin tekniikoin, painottaen digitaalista kuvankäsittelyä. Kuvankäsittely ja muu visualisointi tukee muita lukioprojektejasi auttaen esitysten valmistelussa tai yo-kirjoituksissa.

A: Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena on aktiivinen läsnäolo, opitun soveltaminen, ideointi ja viimeistelty harjoitukset. Sekä työskentelyprosessi että tulokset otetaan huomioon.

S: Voidaan suorittaa KU1:n jälkeen.

KU4

TAITEEN MONET MAAILMAT (2 OP)

Syvennetään taiteen tuntemusta oman taiteellisen työskentelyn avulla. Tutkitaan, mitä taidekuva kertoo omasta ajastaan eri kulttuureissa. Harjoitellaan luonnostelua ja aiheen kehittelyä osana prosessia. Kokeillaan monenlaisia tekniikoita ja elementtejä, mutta opiskelijalle jää vapaus määrittää oma tutkimuskohteensa ja tekniikkansa projekteissa, johon syvennyy. Kohdataan nykytaidetta ja vanhempaa taidetta ajankohtaisissa näyttelyissä.

A: Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena on läsnäolo tunneilla ja näyttelyretkillä, taiteen tuntemuksen lisääntyminen, ideointi, materiaalin ja tekniikan tarkoituksenmukainen käyttö omista töissä.

S: Voidaan suorittaa KU1:n jälkeen.

KU5

VALOKUVAUS (2 OP)

Kuvataan paljon – tekemällä oppii! Tavoite on oppia valokuvan ilmaisua ja tekniikkaa. Tutkitaan valon ja kameran ominaisuuksia: luonnonvalo, valon suunta ja luonne, valotusaika, himmentimen aukko. Tutustutaan digitaalisen järjestelmäkameran käyttöön manuaalisäätöineen sekä valokuvaan taiteena ennen ja nyt. Pohditaan valokuvan merkitystä mediassa. Käytetään myös kuvankäsittelyä. Koulusta lähdetään ulos etsimään kiinnostavia kuvauskohteita. Oma manuaalisäätöinen kamera on etu, muttei välttämättömyys. Kuvat kerätään yhteiselle digitaaliselle sivustolle ja niitä tarkastellaan yhdessä.

A: Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena on reipas ja joustava asenne kuvausretkiin, oma-aloitteisuus, opitun soveltaminen, yhteistyökyky, pitkäjänteisyys ja työn taiteellinen ja tekninen tulos.

S: Voidaan suorittaa KU1:n jälkeen.

KU6

ESINE JA MUOTO (2 OP)

Perehdytään kolmiulotteiseen ilmaisuun ja tekniikoihin. Oppimisen perustana on omilla käsillä työskentely. Käytämme pääasiassa savea, mutta myös paperimassaa, metalliverkkoa, luonnonmateriaaleja, uusiomateriaaleja ja muita kokeilevia kuvanveiston materiaaleja. Keramiikkaan, kuvanveistoon tai muotoiluun tutustutaan taiteen historiassa ja nyky-yhteiskunnassa – opintojakson painotus muovautuu myös ryhmän toiveiden ja ajankohtaisten näyttelyiden mukaan.

A: Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena on aktiivinen läsnäolo, sommittelutaidot, opitun soveltaminen, ennakkoluuloton ideointi ja kokeellisuus sekä pitkäjänteisyys työn viimeistelyyn.

S: Voidaan suorittaa KU1:n jälkeen.

Musiikki

Musiikin opinnoissa voit ilmaista itseäsi erilaisin musiikin keinoin. Musiikin harrastaminen tukee kokonaisvaltaista jaksamista ja koko ihmisen fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Musiikin opinnoista on hyötyä erilaisissa musiikin alan jatko-opinnoissa, opettajakoulutuksessa ja muissa musiikin alan töissä.

Pakollinen
MU1, (MU2)

Valtakunnallinen valinnainen
MU3, MU4

Koulukohtainen valinnainen
MU5, MU6

MU1

INTRO – KAIKKI SOIMAAN (2 OP)

Musisoidaan aktiivisesti ja monipuolisesti, seurataan ajankohtaista musiikkielämää ja tutkitaan musiikin peruselementtejä ja sen muotoon liittyviä kysymyksiä sekä ilmaisun ulottuvuuksia. Tehdään konserttavierailu.

A: Suoritusmerkintä / numeroarvosana.

Arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen, jatkuvaan näyttöön ja oppilastöihin.

S: Suoritetaan ensimmäisenä.

MU2

SYKE – SOIVA ILMAISU (2 OP)

Musisoidaan aktiivisesti sekä käsitellään suomalaisen ja eurooppalaisen musiikin historiaa, ajankohtaista musiikkia (Suomen, Euroopan ja koko maailman musiikin nykypäivää), musiikkia ja medioita, musiikkikriittikää ja kulttuuritapahtumia.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen, jatkuvaan näyttöön ja oppilastöihin.

S: MU1 on suoritettava ensin.

MU3

GENRE – GLOBAALI UTELIAISUUS (2 OP)

Aiheita ovat latinalais-amerikkalainen, afrikkalainen ja aasialainen perinne- ja populaarimusiikki, eurooppalainen kansanmusiikki, maailmanmusiikin ilmiöt eli eri

kulttuurien musiikkiperinteen ilmeneminen pop-musiikissa. Opiskelijoiden niin halutesa on myös mahdollista painottaa ja syventyä johonkin edellä mainituista aihealueista. Vieraillaan eri kohteissa tai konserteissa.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu innostuneisuuteen ja aktiivisuuteen tunti-työskentelyssä.

S: Suoritusjärjestys on vapaa. MU1 on suoritettava ennen tätä opintojaksoa.

MU4

DEMO – LUOVASTI YHDESSÄ (2 OP)

Aiheina ovat elokuvamusikin eri tyylilajit sekä elokuvien äänimaisemat tehokeinoineen, näyttämömusiikkiteokset sekä niiden filmatisoidut versiot, musiikkivideot sekä musiikkikulttuuri internetissä ja siihen liittyvä tekijänoikeuslainsäädäntö. Opiskelijoiden niin halutessa on myös mahdollista painottaa jotain edellä mainituista aihealueista. Vieraillaan eri kohteissa / konserteissa.

A: Numeroarvosana. Arviointi perustuu innostuneisuuteen ja aktiivisuuteen tunti-työskentelyssä sekä opintojakson puitteissa tuotettuun aineistoon.

S: Suoritusjärjestys on vapaa. MU1 on suoritettava ensin.

MU5

MUSIIKKIPROJEKTI (2 OP)

Sisältönä on esimerkiksi pienimuotoisen koulukonsertin tai koulun juhlan järjestäminen, musiikillisen multimediaprojektin tai omien sävellysten tuottaminen ja äänittäminen. Sisältö neuvotellaan erikseen opiskelijakohtaisesti.

A: Suoritusmerkintä.

S: Suoritusjärjestys on vapaa. MU1 on suoritettava ensin.

MU6

LAULU (2 OP)

Lauletaan vaihtelevaa ohjelmistoa ryhmässä. Perehdytään äänenkäytön eri tekniikoihin ja eri musiikkityylien fraseeraukseen. Ryhmälle pyritään järjestämään esiintymisiä mm. koulun tilaisuuksiin. Osallistuminen ei edellytä aiempaa kokemusta lauluyhtyeessä / kuorossa laulamisesta.

A: Suoritusmerkintä / numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon tuntiaktiivisuus.

S: Suoritusjärjestys on vapaa. Opintojakson voi suorittaa lukion aikana osallistumalla periodiluonteisesti juhlien ohjelmaharjoituksiin ja esityksiin. Tällöin on käytössä opintokirja, jonne kerätään 2 opintopistettä vastaava määrä oppitunteja.

Liikunta

Liikunnan opetuksen tehtävänä on opettaa opiskelijalle sellaisia taitoja ja tietoja, joiden avulla hän pystyy ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään sekä hyvinvointiaan. Liikunnan avulla pyritään tukemaan opiskelijan jaksamista koulutyössä ja arjessa ja tavoitteena on myös, että opiskelija voisi löytää itselleen sopivan liikuntamuodon. Liikunnan opiskelusta on hyötyä esim. liikunta-alan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon opinnoissa.

Pakollinen
LI1, LI2

Valtakunnallinen valinnainen
LI3, LI4, LI5

Koulukohtainen syventävä
LI6, LI7, LI8

LI1

OPPIVA LIIKKUJA (2 OP)

Tavoitteena on ymmärtää fyysinen aktiivisuus ja toimintakyky terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Harjaannutaa liikuntataidoissa ja kehollisessa ilmaisussa sekä saadaan tietoja ja kokemuksia fyysisten ominaisuuksien harjoittamisesta monipuolisesti. Liikutaan yhdessä reilun pelin hengessä. Koettu liikunnallinen pätevyys vahvistuu uuden oppimisen, liikunnan tuoman ilon ja virkistykseen myötä.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritetaan 1. vuonna.

LI2

AKTIIVINEN ELÄMÄ (2 OP)

Keskeisiä sisältöjä ovat fyysisten ominaisuuksien arviointi, hengitys- ja verenkiertoelimistöä kuormittava liikunta, lihaskuntoharjoittelu ja kehonhuolto. Opiskelijat ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapojaan ja valintojaan fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opiskelijat saavat ohjausta ja palautetta liikunnallisen elämäntavan ja fyysisesti aktiivisen arjen toteuttamiseen.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritetaan 2. vuonna.

LI3

UUDET MAHDOLLISUUDET (2 OP)

Syvennetään erityisesti fyysiseen toimintakykyyn liittyviä taitoja ja tietoja. Tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Opettaja ohjaa liikuntaohjelman suunnittelua ja toteutusta. Liikuntasuunnitelmaa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan liikuntateknologiaa hyväksi käyttäen.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

LI4

YHDESSÄ LIIKKUEN (2 OP)

Syvennetään erityisesti sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja ja edistetään opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Työtavoissa painottuvat opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Opintojakson sisältö voi koostua liikuntapäivän tai -tapahtuman suunnittelusta ja toteuttamisesta, urheiluopistoon tutustumisesta, juoksu- tai muuhun tapahtumaan valmistautumisesta ja osallistumisesta. Alussa suunnitellaan yhdessä opintojakson toteutustapa.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

LI5

VIRKISTYSTÄ LIIKUNNASTA (2 OP)

Syvennetään erityisesti psyykkisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Monipuoliset liikuntatehtävät mahdollistavat osallisuuden, liikunnallisen pätevyyden ja kehollisen ilmaisan kokemuksia. Opintojaksossa on mahdollisuus tutustua lajeihin, joita muissa lukion liikunnan opintojaksoissa ei ole tarjolla, ja saada tärkeitä uusia liikuntakokemuksia.

A: Numeroarvosana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

LI6

VANHOJEN TANSSIT (2 OP)

Opetellaan ja harjoitellaan noin 15 vanhaa tanssia sekä paritansseista ainakin valssin ja tangon askeleet. Valmistellaan ja esittää vanhojen tanssiesitys ja tutustutaan tähän liittyvään tapa- ja pukeutumiskulttuuriin. Opintojakso huipentuu tykkiläisille ja eri tilaisuudessa vanhemmille, sukulaisille ja tutuille esitettäviin vanhojen tanssien esitykseen. Mikäli opiskelija suorittaa vanhojen tanssit kahtena vuonna, hänen on mahdollista saada toisesta opintojaksosta APO-suoritus. Se edellyttää osallistumista harjoituksiin ja esityksiin.

A: Suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan aktiivinen osallistuminen harjoituksiin, vastuullisuus, käytöstavat ja taidon oppiminen.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

LI7

LASKETTELU (2 OP)

Tavoitteena on vahvistaa taitoja omalla välineellä ja mahdollisuuksien mukaan tutustua toiseen (lumilauta, sukset, telemark). Opitaan lukemaan rinnekarttaa ja valitsemaan suotuisat reitit ja hissit. Opintojakso toteutetaan 4–5 päivän mittaisena tiiviinä jaksena joko Garmisch-Partenkirchenissä Saksassa tai Suomen Lapissa.

A: Arvioinnissa huomioidaan aktiivisuus, toisten huomioon ottaminen ja annettujen sääntöjen noudattaminen sekä taidoissa edistyminen opintojakson aikana.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

LI8

SELVIITYMINEN (2 OP)

Tavoitteena on, että opiskelija saa kokemuksia ja tietoa selviytymisestä erilaisissa luonnonoloissa sekä positiivisia kokemuksia fyysisesti raskaasta suorituksesta. Haetaan oman fyysisen suorituskyvyn uusia ulottuvuuksia ja opitaan liikkumaan erilaisissa oloissa maalla ja vedessä sekä arvostamaan ja kunnioittamaan luontoa. Suunnitellaan ja toteutetaan fyysisesti koetteleva retki, joka suoritetaan yhdistäen pyöräilyä, vaellusta, melontaa ja vesistön ylityksiä mahdollisuuksien mukaan. Retkeen kuuluu esim. kalliokiipeilyä, luonnossa majoittumista ja ruoan löytämistä, toimintaa eksyttäessä ja suunnistusta sekä yhteistoiminnallisia tehtäviä.

A: Suoritusmerkintä. Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan aktiivista osallistumista luentoihin, harjoituksiin ja retken valmisteluun ja toteutukseen.

S: Suoritusjärjestys on vapaa.

OPINTO-OHJAUS

Opinto-ohjaus tukee opiskelijaa opinnoissa lukioaikana. Ohjauksen tehtävänä on huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa, kuten siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjauksessa pyritään vahvistamaan itseluottamusta, löytämään omat vahvuudet ja tuomaan välineitä tärkeiden päätösten pohdintaan.

Pakollinen
OP1, OP2

OP1

MINÄ OPISKELIJANA (2 OP)

Keskeinen tavoite on selkiyttää omia kiinnostuksen kohteita ja omaa osaamista laajasti. Suorittamiseen kuuluu oman henkilökohtaisen opintosuunnitelman ja ylioppilastutkintosuunnitelman laatiminen. Opintojaksoissa opiskelija perehtyy oman lukion opintotarjontaan ja opiskeluvaihtoehtoihin muissa oppilaitoksissa niin toisella asteella kuin korkea-asteella. Opintojakso koostuu ryhmänohjaajan RO-tunneista, opinto-ohjaajan oppitunneista, tutustumiskäynneistä korkeakouluihin, jatko-opintoihin ja ylioppilastutkintoon liittyvistä tilaisuuksista.

A: S/H-merkintä. Arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alussa.

S: Suoritetaan 1. ja 3. opiskeluvuotena.

OP2

JATKO-OPINNOT, TYÖELÄMÄ JA TULEVAISUUS (2 OP)

Keskeinen tavoite on miettiä omia kiinnostuksen kohteita ja vahvuuksia. Perehdytään sellaisiin jatkokoulutuksen ja työelämän teemoihin, jotka auttavat ura- ja elämänsuunnittelutaidoissa ja antavat valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiseen. Toteutuksessa keskeisellä sijalla on yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Tutustutaan monipuolisesti eri koulutusvaihtoehtoihin sekä mahdollisuuksien mukaan työelämään ja yrittäjyyteen. Hyödynnetään myös TYK-alumnien ja huoltajien kokemusta sekä heidän työelämäntuntemustaan.

A: S/H-merkintä. Arviointiperusteet käydään läpi opintojakson alussa.

S: Suoritetaan 2. opiskeluvuotena.

LUKIODIPLOMIT

LILD4

LIIKUNNAN LUKIODIPLOMI (2 OP)

Tavoitteena on, että opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa.

Liikunnan lukiodiplomin tavoitteena on, että opiskelija pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyään. Keskeisiä sisältöjä ovat liikunnan osioiden lisäksi liikunnallisen tutkielman sekä portfolion tekeminen. Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

MULD6

MUSIIKIN LUKIODIPLOMI (2 OP)

Musiikin lukiodiplomin perustana on opiskelijan koko lukioaikainen musiikinopiskelu.

Suoritus tapoja on kaksi:

A) Näytesalkku lukioaikaisista töistä:

Opiskelija kokoaa näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan eri vaiheineen. Lukiodiplomiin opiskelija valitsee 3–5 työtä, jotka voivat edustaa mm. esittämistä, musiikkikritiikkiä, kirjoittelmaa ja säveltämistä.

B) Näytesalkku projektityöstä: Opiskelija

toteuttaa ja dokumentoi projektin, joka osoittaa aineen tiedollista ja taidollista hallintaa. Projektin tulee edustaa samoja osa-alueita tai osa-aluetta kuin vaihtoehdossa A.

KULD2

KUVATAITEEN LUKIODIPLOMI (2 OP)

Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu 2 opintopisteen puitteissa toteutettavasta teoksesta ja portfolioista. Aiheet ja ohjeet julkaistaan vuosittain keväällä opetushallituksen sivuilla (www.edu.fi). Diplomiopintojakso edellyttää vähintään neljän lukion kuvataiteen opintojakson suorittamista. Arvioinnin suorittavat oman koulun kuvataideopettaja ja toinen ulkopuolinen visuaalisen alan asiantuntija.

Diplomiopintojakso suositellaan suoritettavaksi lukion 3. lukuvuoden syksyllä. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus päättötodistuksen yhteydessä.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

Algebra (2 op)	MAA13
Matematiikan tuki (2 op)	MAA14
Biologian tutkimus (2 op)	BI8
Suomen luonto ja monimuotoisuus (2 op)	BI9
Maantieteen tutkimus (2 op)	GE6
Sotien ja kriisien historiaa (2 op)	HI7
Kemian kokeellinen työskentely (2 op)	KE7
Kansainvälinen keittiö (2 op)	KK1
Valokuvaus (2 op)	KU5
Esine ja muoto (2 op)	KU6
Vanhoiden tanssit (2 op)	LI6
Laskettelu (2 op)	LI7
Selviytyminen (2 op)	LI8
Musiikkiprojekti (2 op)	MU5
Laulu (2 op)	MU6
Johdatus sosiaalipsykologian tutkimukseen (2 op)	PS6
Valta ja vaikuttaminen (2 op)	YH5
Fiktio keinot käyttöön (2 op)	ÄI12
Tutortoiminta (2 op)	TOA1
Edustuksellinen työskentely ja vaikuttaminen (2 op)	TOA2
Vapaaehtoistoiminta ja kansainvälisyysosaaminen (2 op)	TOA3
Lukion projektit ja tapahtumat (2 op)	TOA4
Työelämään valmentavat opinnot (2 op)	TOA5

OPINTOJAKSOT OPINTOTARJOTTIMELLA

Taulukko kuvaa, minä lukuvuonna opintojaksojen suorittaminen on suositeltavaa. Taulukon avulla pystyt suunnittelemaan opintojasi ja seuraamaan opintopistekertymäsi.

Pakolliset opintojaksot on **lihavoitu**,

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot on *kursivoitu*

	1.	2.	3.
Äidinkieli			
ÄI1+6+7 (4op)	x		
ÄI4 (2op)	x		
ÄI2+3 (2op)		x	
ÄI5 (2op)		x	
ÄI8 (2op)		x	
ÄI9 (2op)	(x)	x	
ÄI10 (2op)			x
ÄI11 (2op)			x
<i>ÄI12 (2op)</i>	(x)	x	
Ruotsi A-oppimäärä			
RUA1+2 (4op)	x		
RUA3 (2op)	x		
RUA4 (2op)		x	
RUA5 (2op)		x	
RUA6 (2op)		x	
RUA7 (2op)			x
RUA8 (2op)			x
<i>RUA9 (2op)</i>			x
Ruotsi B-oppimäärä			
RUB1+2 (4op)	x		
RUB3 (2op)	x		
RUB4 (2op)		x	
RUB5 (2op)		x	
RUB6 (2op)			x
RUB7 (2op)			x
<i>RUB8 (2op)</i>			x

	1.	2.	3.
Englanti			
ENA1+2 (4op)	x		
ENA3 (2op)	x		
ENA4 (2op)		x	
ENA5 (2op)		x	
ENA6 (2op)		x	
ENA7 (2op)		x	x
ENA8 (2op)		x	x
<i>ENA9 (2op)</i>			x
A-ranska/A-saksa			
VKA1+2 (4op)	x		
VKA3 (2op)	x		
VKA4 (2op)		x	
VKA5 (2op)		x	
VKA6 (2op)		x	
VKA7 (2op)			x
VKA8 (2op)			x
<i>VKA9 (2op)</i>			x
B3-kielet			
VKB31 (2op)	x		
VKB32 (2op)	x		
VKB33 (2op)	x		
VKB34 (2op)		x	
VKB35 (2op)		x	
VKB36 (2op)		x	
VKB37 (2op)			x
VKB38 (2op)			x
<i>VKB39 (2op)</i>			x

	1.	2.	3.
Pitkä matematiikka			
MAY1 (2op)	x		
MAA2 (3op)	x		
MAA3 (2op)	x		
MAA4 (3op)	x		
MAA5 (2op)		x	
MAA6+9 (4op)		x	
MAA7 (2op)		x	
MAA8 (2op)			x
MAA10 (2op)			x
MAA11 (2op)		x	
MAA12 (2op)			x
MAA13 (2op)			x
MAA14 (2op)	x	x	x
MAA15 (2op)			x
MAA16 (2op)			x
Lyhyt matematiikka			
MAY1 (2op)	x		
MAB2 (2op)	x		
MAB3 (2op)	x		
MAB4 (2op)		x	
MAB5 (2op)		x	
MAB6+7 (2op)		x	
MAB8 (2op)		x	
MAB9 (2op)			x
MAB10 (2op)			x
MAB11 (2op)			x
Fysiikka			
FY1+2 (2op)	x		
FY3 (2op)	x		
FY4 (2op)	x		
FY5 (2op)		x	
FY6 (2op)		x	
FY7 (2op)		x	
FY8 (2op)			x
FY9 (2op)		x	x
FY10 (2op)			x

	1.	2.	3.
Kemia			
KE1+2 (2op)	x		
KE3 (2op)	x		
KE4 (2op)		x	
KE5 (2op)		x	
KE6 (2op)		x	
KE7 (2op)		x	
KE8 (2op)			x
Biologia			
BI1 (2op)	x		
BI2+3 (2op)	x		
BI4 (2op)		x	
BI5 (2op)		x	
BI6 (2op)		x	
BI7 (2op)			x
BI8 (2op)		x	
Maantiede			
GE1 (2op)	x		
GE2 (2op)	(x)	x	
GE3 (2op)		x	
GE4 (2op)		x	
GE5 (2op)			x
GE6 (2op)		x	
Terveystieto			
TE1 (2op)	x		
TE2 (2op)		x	
TE3 (2op)		x	
TE4 (2op)			x
Uskonto			
UE1 (2op)	x		
UE2 (2op)		x	x
UE3 (2op)		x	
UE4 (2op)		x	
UE5 (2op)			x
UE6 (2op)			x
UE7 (2op)			x

	1.	2.	3.
Elämäkatsomustieto			
ET1 (2op)	x		
ET2 (2op)		x	(x)
<i>ET:n valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot ET3–ET6 suoritetaan pääsääntöisesti itsenäisesti vapaassa järjestyksessä.</i>			
Filosofia			
FI1 (2op)	x		
FI2 (2op)		x	x
FI3 (2op)		x	(x)
FI4 (2op)		(x)	x
	1.	2.	3.
Psykologia			
PS1 (2op)	x		
PS2 (2op)	(x)	x	
PS3 (2op)		x	
PS4 (2op)		x	
PS5 (2op)			x
PS6 (2op)			x
PS7 (2op)			x
Historia			
HI1 (2op)	x		
HI2 (2op)	x		
HI3 (2op)		x	
HI4 (2op)		x	
HI5 (2op)		x	
HI6 (2op)		x	x
HI7 (2op)		x	x
HI8 (2op)			x
Yhteiskuntaoppi			
YH1 (2op)	x		
YH2 (2op)		x	x
YH3 (2op)		x	
YH4 (2op)		x	
YH5 (2op)		x	x
YH6 (2op)			x

	1.	2.	3.
Musiikki			
MU1 (2op)	x		
MU2 (2op)		x	
<i>Opintojaksot MU3–MU6 voi suorittaa missä vaiheessa tahansa lukio-opintoja</i>			
Kuvataide			
KU1 (2op)	x		
KU2 (2op)		x	
<i>Opintojaksot KU3–KU6 voi suorittaa missä vaiheessa tahansa lukio-opintoja</i>			
Liikunta			
LI1 (2op)	x		
LI2 (2op)		x	
<i>Opintojaksot LI3–LI8 voi suorittaa missä vaiheessa tahansa lukio-opintoja</i>			
Opinto-ohjaus			
OP1 (2op)	x		x
OP2 (2op)		x	
<i>OP1 jakautuu 1. ja 3. vuodelle</i>			

OPISKELUJAKSOJEN KALENTERIT JA TUNTIKAAVIO

VKO	PÄIVÄ	I jakso 12.8. - 2.10.2026 (38 päivää)
33	ke 12.8.	Lukio aloittaa klo 9, ei normaaleja oppitunteja
	to 13.8.	Lukion ykköset Mustasaarella
	pe 14.8.	
34	ma 17.8.	
	ti 18.8.	I vk:n huoltajien ilta klo 18
	ke 19.8.	
	to 20.8.	Yhteisöllinen tapahtuma klo 12-14, myös ykköset syömään klo 11.15
	pe 21.8.	Alumnisitsit la 22.8. klo 18-22
35	ma 24.8.	
	ti 25.8.	
	ke 26.8.	Opkh:n esittely RO-tuokiossa ykkösille, yleinen koetilaisuus klo 14-18
	to 27.8.	Itämeripäivä
	pe 28.8.	
36	ma 31.8.	Koulukuvauspäivä 1
	ti 1.9.	Koulukuvauspäivä 2, preli: GE, KE, TE, YH
	ke 2.9.	Koulukuvauspäivä 3
	to 3.9.	Prel: A-kielet
	pe 4.9.	
37	ma 7.9.	
	ti 8.9.	Prel: BI, FI, PS
	ke 9.9.	
	to 10.9.	Prel: RUA, RUB
	pe 11.9.	
38	ma 14.9.	YO-koe: äidinkieli, lukutaito, I vk:n retkipäivä (SPR:n nälkäpäiväkeräys)
	ti 15.9.	
	ke 16.9.	YO-koe: UE, ET, YH, KE, GE, TE, II vk:n retkipäivä
	to 17.9.	
	pe 18.9.	YO-koe: vieras kieli, A-oppimäärä
39	ma 21.9.	YO-koe: ruotsi
	ti 22.9.	YO-koe: PS, FI, HI, FY, BI
	ke 23.9.	Näyttöviikko 8. palkki klo 14-17, muut lukion oppitunnit normaalisti, opkh:n uusien jäsenten äänestys
	to 24.9.	YO-koe: matematiikka, näyttöviikko 5. palkki
	pe 25.9.	YO-koe: äidinkieli, kirjoitustaito ja S2, näyttöviikko 1. palkki, opkh:n suunnittelupäivä
40	ma 28.9.	YO-koe: vieras kieli, lyhyt opm., näyttöviikko 3. palkki
	ti 29.9.	Näyttöviikko 6. palkki
	ke 30.9.	Näyttöviikko 2. palkki
	to 1.10.	Näyttöviikko 4. palkki
	pe 2.10.	Näyttöviikko 7. palkki

1. jakson lukujärjestykseni

oppiaine/ opettaja	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
1	1	2	3	5	7
2	1	2	3	5	7
3	5	4	6	1	2
4	5	4	6	1	2
5	3	5	1	4	6
6	7	6	2	3	4
7	7	6	7	3	4
8	8	8		8	
		8		8	

VKO	PÄIVÄ	II jakso 5.10. - 1.12.2026 (38 päivää)
41	ma	5.10. BI9-opintomatka Saamenmaalle 3.10. - 10.10.
	ti	6.10. Autokouluinfo klo 15.30-16.30
	ke	7.10. Yleinen koetilaisuus klo 14-18
	to	8.10.
	pe	9.10.
42		Syysloma 12.10. - 16.10.
43	ma	19.10.
	ti	20.10.
	ke	21.10. Opiskelijakunnan yleiskokous klo 12.55
	to	22.10.
	pe	23.10.
44	ma	26.10.
	ti	27.10. Arvosanat näkyvässä Wilmassa
	ke	28.10.
	to	29.10.
	pe	30.10. Halloween-tapahtuma
45	ma	2.11.
	ti	3.11. Yleinen koetilaisuus klo 14-18
	ke	4.11.
	to	5.11.
	pe	6.11.
46	ma	9.11.
	ti	10.11.
	ke	11.11.
	to	12.11.
	pe	13.11.
47	ma	16.11.
	ti	17.11.
	ke	18.11.
	to	19.11.
	pe	20.11.
	la	21.11. Lauantaikoulupäivä
48	ma	23.11. Näyttöviikko 1. palkki
	ti	24.11. Näyttöviikko 3. palkki
	ke	25.11. Näyttöviikko 5. palkki
	to	26.11. Näyttöviikko 2. palkki
	pe	27.11. Näyttöviikko 6. palkki
49	ma	30.11. Näyttöviikko 7. palkki
	ti	1.12. Näyttöviikko 4. palkki

2. jakson lukujärjestykseni

oppiaine/ opettaja	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIikko	TORSTAI	PERJANTAI
1	1	2	3	5	7
2	1	2	3	5	7
3	5	4	6	1	2
4	5	4	6	1	2
5	3	5	1	4	6
6	7	6	2	3	4
7	7	6	7	3	4
8	8	8		8	
		8		8	

VKO	PÄIVÄ	III jakso 2.12.2026 - 9.2.2027 (37 päivää)
	ke 2.12.	
	to 3.12.	
	pe 4.12.	Itsenäisyysjuhla ja lakkiaiset klo 13
50	ma 7.12.	
	ti 8.12.	Yleinen koetilaisuus klo 14-18
	ke 9.12.	Lukioesittely klo 13.15
	to 10.12.	Autokouluinfo klo 15.30-16.30
	pe 11.12.	
51	ma 14.12.	
	ti 15.12.	Puurojuhla klo 18
	ke 16.12.	Lukio aloittaa klo 9.45
	to 17.12.	
	pe 18.12.	Joulukirkko ja uskonnoton tilaisuus klo 11.30
		Joululoma 19.12. - 6.1.
1	to 7.1.	Lukioesittely klo 13.15 ja klo 18
	pe 8.1.	Arvosanat näkyvissä Wilmassa
2	ma 11.1.	
	ti 12.1.	
	ke 13.1.	
	to 14.1.	Yleinen koetilaisuus klo 14-18
	pe 15.1.	
3	ma 18.1.	
	ti 19.1.	Lukioesittely klo 13.15
	ke 20.1.	
	to 21.1.	
	pe 22.1.	
4	ma 25.1.	
	ti 26.1.	
	ke 27.1.	
	to 28.1.	
	pe 29.1.	
5	ma 1.2.	Näyttöviikko 4. palkki
	ti 2.2.	Näyttöviikko 1. palkki
	ke 3.2.	Näyttöviikko 2. palkki
	to 4.2.	Näyttöviikko 6. palkki
	pe 5.2.	Näyttöviikko 7. palkki
6	ma 8.2.	Näyttöviikko 3. palkki
	ti 9.2.	Näyttöviikko 5. palkki

3. jakson lukujärjestykseni

oppiaine/ opettaja	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
1	1	2	3	5	7
2	1	2	3	5	7
3	5	4	6	1	2
4	5	4	6	1	2
5	3	5	1	4	6
6	7	6	2	3	4
7	7	6	7	3	4
8	8	8		8	
		8		8	

VKO	PÄIVÄ	IV jakso 10.2. - 13.4.2027 (38 päivää)
	ke 10.2.	Autokouluinfo klo 15.30-16.30
	to 11.2.	Penkkarit, ei lukion tunteja abirekkojen lähdön jälkeen
	pe 12.2.	
7	ma 15.2.	
	ti 16.2.	
	ke 17.2.	
	to 18.2.	Vanhojentanssit koulun väelle klo 12.30-13.30, koulupäivä päättyy tansseihin
	pe 19.2.	
8		Talviloma 22.2. - 26.2.
9	ma 1.3.	
	ti 2.3.	Arvosanat näkyvissä Wilmassa
	ke 3.3.	
	to 4.3.	
	pe 5.3.	
10	ma 8.3.	Yleinen koetilaisuus klo 14-18
	ti 9.3.	
	ke 10.3.	
	to 11.3.	
	pe 12.3.	
11	ma 15.3.	
	ti 16.3.	YO-koe: äidinkieli ja S2, lukutaito
	ke 17.3.	
	to 18.3.	YO-koe: vieras kieli, lyhyt opm.
	pe 19.3.	YO-koe: äidinkieli ja S2, kirjoitustaito
12	ma 22.3.	YO-koe: vieras keli, A-oppimäärä
	ti 23.3.	
	ke 24.3.	YO-koe: matematiikka
	to 25.3.	
		Pääsiäisvapaa 26.3. - 29.3.
13	ti 30.3.	YO-koe: PS, FI, HI, FY, BI
	ke 31.3.	YO-koe: ruotsi
	to 1.4.	Näyttöviikko 8. palkki klo 14-17, muut oppitunnit normaalisti
	pe 2.4.	YO-koe: UE, ET, YH, KE, GE, TE
14	ma 5.4.	Näyttöviikko 6. palkki
	ti 6.4.	Näyttöviikko 5. palkki
	ke 7.4.	Näyttöviikko 3. palkki
	to 8.4.	Näyttöviikko 2. palkki
	pe 9.4.	Näyttöviikko 7. palkki
15	ma 12.4.	Näyttöviikko 1. palkki
	ti 13.4.	Näyttöviikko 4. palkki

4. jakson lukujärjestykseni

oppiaine/ opettaja	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIikko	TORSTAI	PERJANTAI
1	1	2	3	5	7
2	1	2	3	5	7
3	5	4	6	1	2
4	5	4	6	1	2
5	3	5	1	4	6
6	7	6	2	3	4
7	7	6	7	3	4
8	8	8		8	
		8		8	

VKO	PÄIVÄ	V jakso 14.4. - 5.6.2027 (38 päivää)
	ke 14.4.	Kakkosten alumni-iltapäivä klo 12-14
	to 15.4.	Autokouluinfo klo 15.30-16.30
	pe 16.4.	
16	ma 19.4.	Opkh:n teemaviikko
	ti 20.4.	
	ke 21.4.	
	to 22.4.	Yleinen koetilaisuus klo 14-18
	pe 23.4.	Vohvelikahvila
17	ma 26.4.	
	ti 27.4.	
	ke 28.4.	
	to 29.4.	
	pe 30.4.	
18	ma 3.5.	
	ti 4.5.	Arvosanat näkyvissä Wilmassa
	ke 5.5.	
	to 6.5.	Helatorstai
	pe 7.5.	
19	ma 10.5.	
	ti 11.5.	
	ke 12.5.	
	to 13.5.	Yleinen koetilaisuus klo 14-18
	pe 14.5.	
20	ma 17.5.	
	ti 18.5.	II vk:n huoltajien ilta klo 18
	ke 19.5.	
	to 20.5.	
	pe 21.5.	
21	ma 24.5.	
	ti 25.5.	Näyttöviikko 8. palkki klo 14-17, muut oppitunnit normaalisti
	ke 26.5.	Näyttöviikko 3. palkki
	to 27.5.	Näyttöviikko 5. palkki
	pe 28.5.	Näyttöviikko 1. palkki
22	ma 31.5.	Näyttöviikko 2. palkki, lakkiaisharjoitukset klo 14-16
	ti 1.6.	Näyttöviikko 6. palkki
	ke 2.6.	Näyttöviikko 7. palkki
	to 3.6.	Näyttöviikko 4. palkki
	pe 4.6.	I ja II vk:n kevätjuhla
	la 5.6.	Lakkiaiset klo 10.30
23	to 10.6.	Yleinen koetilaisuus klo 9

5. jakson lukujärjestykseni

oppiaine/ opettaja	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI
1	1	2	3	5	7
2	1	2	3	5	7
3	5	4	6	1	2
4	5	4	6	1	2
5	3	5	1	4	6
6	7	6	2	3	4
7	7	6	7	3	4
8	8	8		8	
		8		8	

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

[illegible]

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

www.tyk.fi